

עלון

"רחמים רבים"

"אל תדאג, אפילו כשאצא מזה העולם, תוכל לבוא לקברי להתפלל ואני אשמע אותך, ואני אשתדל לעזור לך, אתה לא תישאר לבד. וכל מי שעשה לי פעם טובה, מלמעלה אחזיר לו טובה ולכן אתה לא צריך לדאוג"

(אשר בנחל קלה, מכתב לג תכו)

סיפורים ושיחות

מכ"ק מוהר"א "ש זצוק"ל

פרשת משפטים

הודפס בסיני:
עמותת ישמח צדיק
אלכמ וחלוצים

מכתבים מחזקים מב"ק מוהרא"ש זי"ע

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

רב "הכל הקדוש"

"הטרי טרסלנ"

גיש תחזק איתרי שדרין טרסלנ זי"ע

בארץ הוציל

בעזה"י יום ה' לסדר שמיני כ"ו ניסן התשס"א

שלום וברכה וכל טוב כלה יגיעו וידדפו אל אליהו מאיח נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני צויתי כבר מזמן לאנשי שלומיני לא להבנים בבית הכנסת שום עלונים אנחנו לא מעונינים ברעות נפסלות של אחרים אבל צריכים רחמים רבים כדי לציית אותי. כוודאי טוב מאד שאתה תתעסק עם זה ותציא כל שבוע "עלון הקהילה" וכל אחד מאנשי שלומיני יכתוב מה שהוא ירצה כי תהילה לאל אנחנו מדברים רק דיבורי אמונה יהשגחה פרוסת ואין לנו עסק עם אף אחד בעולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

א. ש. שיק

"שלא שינו את מלבושם - עטורי זקן ופיאות"

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"ם "היכל הקודש"
"חסידי ברסלב"
ע"ש הגה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב ז"ע
כארץ ובחור"ל

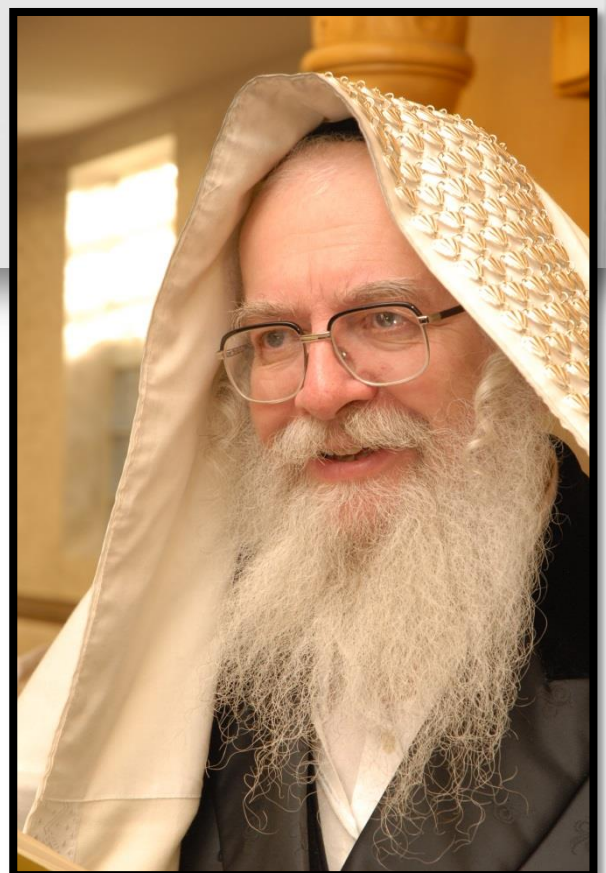
בעזה"י עש"ק לסדר שמיני כ"ג ניסן ה'תשס"ב

שלום וברכה וכל טוב וכל פלח יגיעו וירדפו אל אליהו מאיח נ"י

מאד מאד אני מבקש אותך, תחזיר בילדים יראת שמים שלימה, ותדבר הרבה ממעלת בר ישראל שהולך עם פיאות, כי אני רוצה לחקוק בילדים, כשהם עדיין בגיל צעיר, את מעלת מי שהולך עם פיאות, ולא מתבייש מהם, ואדרבה זה עיקר צלם אלוקים, וזה סימנים שאנחנו יהודים, ואנחנו לא צריכים להתבייש עם הפיאות, ולהרבות לדבר מנקודה זו, כי אני לא רוצה שיהיה פירצה בין הילדים, שילכו עם הפיאות תחת האוזן, אדרבה, שילכו בגאווה עם הפיאות שלהם, והערב רב הדבר הראשון שעשו לעדות המזרח, שחתכו להם את הפיאות ברציחה עצומה, ואת זה ציינים לספר לילדים, ולהרחיב בדיבור, ואין לתאר ואין לשער את גודל הזכות הרבים שיהיה לך אם חזר עם הילדים מזה, ותעשה מכל זה עסק גדול מאד, ותתן פרסים לילדים שהולכים עם פיאות ארוכים, כי אני רואה שאנחנו צריכים לעבוד עם הילדים, מגיל קטנות, ואדרבה, שיקויים והשיב לב בנים על אבותם, שהילדים ישפיעו על האבות, שגם האבות ילכו עם פיאות, אני מאד מקווה להקדוש ברוך הוא, שנוכה להצליח למחר את מחנינו ונוכה לקהילה קדושה עד מאד.

גא ונא ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עוז, וגודל הזכות שיש לך בחינוך הילדים, אין לתאר ואין לשער כלל, כי חכמינו הקדושים אמרו, ומצדיקי הרבים ככוכבים, אלו ונינוקות של בית רבן, ובודאי בזכות זה תזכה שיהיה לך נחת מילדיך ויהיה לך רק טוב בחיך.

רמאחל לך שבת שלום

צו השעה!

**מי שמרגיש שהוא מסוגל וראוי להיות
מלמד אמיתי כפי רצון אדמו"ר
מוהרא"ש זי"ע – לשמש דוגמא
לתלמידים עם זקן ופיאות, כובע וחליפה
וכו'. ובפרט – ללכת עם התלמידים
בסבלנות ואהבה, ובכך לדאוג לדור
ההמשך ולקיים את רצון הצדיק -
נא ליצור איתנו קשר.**

**מוהרא"ש זי"ע רגיל לומר על מאמרם
ז"ל: 'ומצדיקי הרבים ככוכבים' – אלו
מלמדי תינוקות. כי כשם שאי אפשר
לספור את הכוכבים, כך אי אפשר לספור
ולשער את השכר של המלמדים!**

050-3012010

פרשת משפטים – אלין אינון סידורין דגלגולא

(פרק א')

פרשת משפטים מלמדת על מצוות שבין אדם לחברו. על איסור גנבה וגזלה הירבה מוהרא"ש הקדוש לעורר ולהזהיר את שומעי לקחו. סיפורים מאלפים נשמעו מפיו הקדוש ואת חלקם נציג כאן.

על גזלה של פרוטה צריך לחזור בגלגול – הוא העונש הקשה מכל. אך פעמים שמידת הדין אינה ממתנת לאדם עד שיגיע יומו לעזוב את העולם ורק אז להיפרע ממנו, אלא עוד בחיים חיותו בזה העולם עליו לסבול ולהתייסר על שנגע בממון שאינו שלו.

הכלל העולה הוא שלגעת בממון הזולת הוא עניין חמור מאד אשר שומר נפשו ירחק ממנו.

ואלה הדברים אשר סיפר מוהרא"ש הקדוש :

א) הָיָה צַדִּיק גָּדוֹל בְּשֵׁם רַבִּי חַיִּים זָנְדַל מְרִיבָנִין זִי"ע הוּא הָיָה יְהוּדֵי דְבוּק בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעַל מוֹפֵת גָּדוֹל, הוּא הִתְאַכְסֵן בְּבֵית שְׁלִי שְׁבוּעַ שְׁלָם, וְאִז רָאִיתִי אֶת הָעֲבוּדָה הַקְדוּשָׁה שְׁלוֹ אִיךְ שְׁעָבַד אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא אֵף פַּעַם לֹא הִתְעַסַק עִם כֶּסֶף, אֵף פַּעַם לֹא הָיָה לוֹ שְׂיִכוֹת עִם כֶּסֶף, הוּא הָיָה כָּל הַזְמַן מְעַטֵר עִם טְלִית וְתַפְלִין, וּבָאוּ הַמּוֹן אֲנָשִׁים בְּבֵית שְׁלִי לְהִתְבָּרֵךְ מִמֶּנּוּ, וְהוּא נָתַן בְּרָכוֹת, וְכָל בְּרָכָה שְׁבִירָה הִתְקִימָה, וְכָל אֶחָד הַשְּׂאִיר עַל הַשְּׁלֶחֶן פְּדִיוֹן עִם כֶּסֶף, וּפְתָאוֹם הוּא הָיָה קָם וּבִוְרַח לְחֻדְרָא אַחֵר

וְהַשְׂאִיר אֶת הַכֶּסֶף עַל הַשְּׁלֶחָן, וְאִז רָאִיתִי בְּמוֹ עֵינַי אֵיךְ שֶׁהַגִּבְאִי
לָקַח שִׁקִּית וְהַכְּנִיס אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְהַכֶּסֶף נֶעְלַם, וְכִךְ קָרָה כַּמָּה
פְּעָמִים וְהַצְדִּיק בְּכֻלּוֹ לֹא יָדַע מֵה שִׁקוּרָה עִם הַכֶּסֶף. כָּאֵב לִי מְאֹד
מֵה עוֹשֶׂה הַגִּבְאִי; הוּא מְכַנֵּס אֶת הַכֶּסֶף בְּשִׁקִּית, וְהִרְבִּי אֶפְלוּ לֹא
יִוָּדַע.

יוֹם אֶחָד בָּא אָבָא עִם יֶלֶד בְּגִיל שֶׁלֹּשׁ שָׁהִיָּה מִשְׁתָּק וְהָאָבָא סָחַב
אוֹתוֹ עַל הַיָּדַיִם. הָיוּ הַמוֹן אֲנָשִׁים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַכְּנֻסֵת שְׁלִי אֲשֶׁר
שָׁמָּה יָשַׁב הַצְדִּיק עִם הַטְּלִית וְתַפְלִין, וְעָמְדוּ כֻלָּם בַּתּוֹר, וְהָיָה תּוֹר
אָרוּךְ, כָּל אֶחָד חָפָה בְּסִבְלָנוֹת שִׁיגִיעַ הַתּוֹר שְׁלוֹ שִׁיּוּכָל לְהִתְבָּרֵךְ
מִהַצְדִּיק, וְאֵיךְ שֶׁהָאָבָא הִזָּה נִכְנָס עִם הַיֶּלֶד שְׁלוֹ שָׁהִיָּה בְּגִיל שֶׁלֹּשׁ
שָׁהִיָּה מִשְׁתָּק וְסָחַב אוֹתוֹ עַל הַיָּדַיִם, כֻּלָּם זָזוּ הַצְדָּה וְנִתְּנוּ לוֹ אֶת
הַתּוֹר הָרֵאשׁוֹן, כִּי הַמְּרֹאֶה הִזָּה הָיָה מִמֶּשׁ קוֹרַע לְבָבוֹת, וְעַד הַיּוֹם
אֲנִי זוֹכֵר אֶת הַתְּמוּנָה הַזֹּאת אֵיךְ שֶׁכֻּלָּם רָחֲמוּ עַל הָאָבָא הַזֶּה.

רַק הַגִּבְאִי הַגִּנָּב הָאֶכְזָר הִזָּה לֹא רָצָה לָתֵת לוֹ לְהַכְנִס בְּשׁוּם פָּנִים
וְאֶפֶן וְגֵרַשׁ אוֹתוֹ. לִי צָבֹט הַלֵּב מְאֹד מְאֹד מְכַל הַסְּפוּר הַזֶּה, וּמְסַכֵּן
הַיֶּלֶד הַזֶּה נִפְטָר אַחֵר כִּךְ.

לֹא לָקַח הַרְבֵּה זְמַן - חֲצִי שָׁנָה, וּפַעַם אֲנִי נוֹסֵעַ עִם רֶכֶב וּמָה אֲנִי
רוֹאֶה? שְׁאֲחוֹת סוֹחֶבֶת אָדָם, זֹאת אוֹמְרֶת אָדָם שֶׁלֹּא יְכוּל לְלַכֵּת
אֶלֶּא אַחוֹת מַחְזִיקָה לוֹ אֶת הַיָּדַיִם וְהוּא סוֹחֵב אֶת עֲצָמוֹ, הוּא
נֶעֱשֶׂה מִשְׁתָּק.

אמרתי לנהג - "עצור!", רציתי לראות מה קורה, אחות סוכבת
אדם עם זקן ופאות על הרחוב, מה זה?...

איך שעצרתי, את מי אתם חושבים שראיתי? זה היה הגבאי
שגנב ועוד התאכזר על אבא עם ילד משתק וקבל מדה כנגד מדה
את העונש של שתוק, והוא מת אחר כך מיתה משנה, את זה אני
ראיתי כמו עיני...

(ב) הרי אני מדפיס ספרי רבנו ז"ל למעלה מארבעים שנה, ולפני
עשרים שנה כשהדפסתי את הספרים הייתי נוסע אל חמישה
מדפיסים ושלושה כורכי ספרים יום אחר יום, כמו שהקדוש
ברוך הוא נתן את היום, כך נסעתי אצל כל מדפיס וכל כורך כל
יום ויום, וכך היה לי אמון אצל המדפיסים, וכל יום נתתי להם
לכל אחד ואחד קצת כסף ממה שהרוחנו בהפצת הספרים.

והנה יום אחד אחרי תקופה, בא אלי הביתה אברך אחד שהכרתי
מהכריכה הענקית, ואני רואה ששתי הידים שלו רחמנא לצלן
מלאות בתחבושות. אני שואל אותו "מה זה?" והוא מתחיל
לבכות ומספר לי שיש מכונה שחוטכת את הספרים ולצערנו הרב
שתי כפות הידיים שלו נחתכו.

אני מתחיל לנחם אותו, אבל הוא אומר לי "לא על זה אני בוכה,
כפות הידיים שלי כבר הלכו, אבל את חטאי אני מזכיר היום. אני
בוכה כי כשהייתי צעיר גנבתי, ופרצתי לבתי כנסיות וגנבתי

קפות של צדקה, וכן במקואות גנבתי, וכן גנבתי תפלין ומכרתי את זה, ואני רואה שצדיק וישר הקדוש ברוך הוא, מה שהוא עושה כך צריך להיות, אבל תנו לי תקון...".

עכשו אין לו מנוחה, כי הוא מאד מפחד שעוד משהו הולך לקרות לו, ובכה בבכיות עצומות.

מה יכולתי לענות לו... ולכן אני גם כן אומר לכל אלו שחושבים שיכולים לגנוב ולהכניס במקוה ולשבר ולטבל במקוה בלי לשלם, תדעו לכם שעל כל גנבה שגונבים לבסוף צריכים לשלם מחיר כבד מאד...

ג) היה יהודי חיט שעבד כל ימיו בישר ובצדק, ולפני שנסתלק מזה העולם הוא כבר הרגיש חלשה מאד קשה, אז הוא הניח צואה לאשתו ולילדיו שהוא רוצה שיעשו לו ארון מהשלחן איפה שהוא היה עובד, ועם הארון הזה להכניס אותו לקבר, ובהידיתנו לו להחזיק את המטר במה שמדד את הסחורה.

הילדים חשבו שהאבא שלהם השתגע, ושאלו אותו "אבא מה אתה צריך ביד את המטר? הסרגל הגדול שבו מדדת את הסחורה? הרי שמה לא יכולים לעשות שום דבר. למי אתה מתכוון להרביץ עם זה?...".

ענה האבא ואמר: "לא, לא, ילדים יקרים, אני לא צריך להרביץ לאף אחד עם המטר הזה. עם הסרגל הזה מדדתי את הסחורה בישר ובצדק ואת זה אני לוקח איתי לבית דין של מעלה שיראו

שְׁלֹא גִנְבֹתִי, לֹא גִזְלֹתִי וְלֹא עֲשָׂוִיתִי מֵאַף אֶחָד אֶפְלוּ סְנַטִּימֶטֶר
אֶחָד סְחוּרָה”.

כִּי מִי שֶׁהוּא חָיִט מוֹרָה לְעֲצָמוֹ הֵיטֵר ; פֶּה מוֹרִיד כַּמָּה
סְנַטִּימֶטֶרִים וְלֹא מְגֵלָה, וּמִבְקֵשׁ כֶּסֶף כְּאִלּוֹ הָיָה פֶה יוֹתֵר, וּפֶה הוּא
עוֹשֶׂה מִן הַצַּד כֶּסֶף וְכוּ’.

”לֹא ! לֹא ! לֹא ! אֲנִי רוֹצֶה לְהִרְאוֹת לְבֵית דִּין שֶׁל מַעֲלָה ”רְבוֹנוֹ
שֶׁל עוֹלָם ! הִנֵּה הַמֶּטֶר שֶׁמְדַדְתִּי בּוֹ אֶת הַסְּחוּרָה, הִנֵּה הַסְּרִיגֵל שֶׁבוֹ
עֲבַדְתִּי, תִּרְאֶה אִיךָ אֲנִי נָקִי כַּפַּיִם”.

זֶה נִקְרָא אָדָם צַדִּיק, אוֹי לָנוּ מִיּוֹם הַדִּין אוֹי לָנוּ מִיּוֹם הַתּוֹכָחָה...

(ד) הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע נִסַּע פַּעַם לְדַרְכוֹ עִם הַבַּעַל עֲגָלָה
שְׁלוֹ אֲלֹכְסֵי שְׁהִיָּה עָרַל וְהִנֵּה הֵם נוֹסְעִים דְּרָךְ פְּרִדְסִים שְׁהִיּוּ
מְלֵאִים תְּפוּחִים יָפִים וְטַעֲיָמִים לְמֵאֲכָל, וְנִתְאַוָּה הַגּוֹי לִילָךְ וְלִקְטֹף
כַּמָּה תְּפוּחִים וְלֵאכֹלָם, וְהִסְתַּכַּל אַחֲרֵינִית וְהָיָה נִדְמָה לוֹ שֶׁהַבַּעַל
שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע יָשָׁן, וְלִכֵּן עָצַר אֶת הַסּוּסִים וְקָפֵץ מֵהַעֲגָלָה
וּכְשֶׁרָצָה לְקַטֹּף כַּמָּה תְּפוּחִים פְּתֹאוֹם צוּעֵק לְנִגְדוֹ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב
הַקְּדוֹשׁ זי"ע ”אֲלֹכְסֵי רוּאִים !” וְתַכָּף וּמִיד בָּרַח וְחָזַר אֶל הַסּוּסִים
וְהַעֲגָלָה, הַצִּלִּיף בַּסּוּסִים וְהִתְחִילוּ לְדַהוֹר.

אַחַר כֵּן עוֹד פַּעַם הִתְאַוָּה לְקַטֹּף תְּפוּחִים כִּי הָיוּ יָפִים מְאֹד, וְעוֹד
פַּעַם עָצַר, וּכְשֶׁרָצָה לְקַטֹּף צָעַק עָלָיו הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע
”אֲלֹכְסֵי רוּאִים !” וְחָזַר וְרָץ אֶל הַסּוּסִים וְהַעֲגָלָה וּבָרַח.

וְכַן אֵרַע כַּמָּה פְּעָמִים, עַד שְׁלִבְסוֹף לֹא הָיָה יְכוּל לְהִתְאַפֵּק וְשָׂא לְאֵת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, הָרִי אֵין כָּאֵן שׁוֹם בְּרִיָּה שְׂרָאָה, וְלָמָּה אַתֶּם צוֹעֲקִים : "אַלְכָּסִי רוֹאִים ?!".

אִז הָרָאָה לוֹ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע עִם אֶצְבָּעוֹ הַקְּדוֹשָׁה כְּלַפֵּי מַעֲלָה וְאָמַר לוֹ : "הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹאָה" ---

וְסִיִּים מוֹהֲרֵי ש"ש הַקְּדוֹשׁ : אֶקְוֶה שְׁכַלְכֶם תְּבִינּוּ אֵת הַרְמָזוֹ.

פרשת משפטים – אלין אינון סידורין דגלגולא

(פרק ב')

מוהרא"ש הקדוש הגיע לשכונת 'מקור ברוך' בירושלים, היכן שנמצא אזור התעשייה הגדול. הוא שם פעמיו לבית הדפוס בכדי להדפיס את ספרי רבנו ז"ל. במשך עשרות השנים בהן עסק הצדיק בהדפסה, היה מדפיס בבתי דפוס שונים, פעם בבית דפוס זה ופעם בבית דפוס אחר.

הפעם הגיע, כאמור, לבית הדפוס שבשכונת מקור ברוך. הוא ביקש לראות כיצד מתקדמת ההדפסה, שוחח רבות עם בעל הבית וכן הסתובב בבית הדפוס בכדי להשגיח מקרוב על המלאכה.

בין כך הבחין הצדיק שעוד מעט תשקע השמש, הלילה ירד והוא טרם התפלל את תפלת המנחה. בלית ברירה, וכיון שלא היה לו לאן ללכת, הוצרך לעמוד באיזו פינה בבית הדפוס ולהתפלל שם.

עוד הוא שקוע בתפלתו והנה לפתע צעקות ובכיות החלו להפריע ולגרום לו לאמץ את מחשבתו שלא להסיח דעת מן התפלה.

"הסתלק מפה! לך מכאן! כבר נמאס לי!"

הצדיק המשיך להתפלל את תפלתו אלא שככל שהתאמץ לרכז את מחשבתו במילות התפלה, היו הצעקות והבכיות מתגברות כנגדו - - -

כשפסע לאחוריו והנה מחזה לא נעים : בעל הבית מכה את אחד הפועלים עם מקל וההוא עומד וצורח אך אינו בורח - - -

תיכף ומיד ניגש אל האיש ושאל על מה ולמה מכה את הפועל.

ענה בעל הבית ואמר : יש לי צרה צרורה ; האדם הזה עושה לי בכל יום את המות. הוא מגיע לכאן, עובד, אני מבקשו שילך אך הוא מסרב. הוא ממשיך לעבוד ואני מבקש שילך ללא הועיל. הוא חוזר בכל פעם !

גם כשיום העבודה מסתיים וכל הפועלים הולכים, הוא נשאר ! והרי אני יכול להשאירו כאן לבד, שלא יעשה לי כאן איזו שריפה או נזק, שלא ישאיר את המפעל פתוח ויכנסו גנבים...

לפתע עצר בעל הבית את דיבורו ושב לניסיונותיו לגרש את הפועל : "הסתלק מכאן ! ! ! לך הביתה ! ! !".

מוהרא"ש הקדוש הציע : אל תכה אותו. פשוט אל תשלם לו את משכורתו והוא כבר לא יחזור לכאן.

אלא שבעל הבית מיהר להסביר : "אני בכלל לא משלם לו. הוא מגיע לכאן לעבוד ללא כסף. עובד במרץ רב ומעולם לא קיבל ממני פרוטה. הוא מתעקש לעבוד כאן בחינם... לצערי, בכל יום עלי להתעכב כאן עד שעולה בידי לגרשו".

בין כך הביא בעל הבית תגבורת - כמה מן הפועלים שעדיין היו שם, ורק עכשיו במאמץ משותף עלה בידם לגרש את האיש ולנעול את המפעל עד ליום המחרת - - -

עתה, לאחר שנרגע מעט, שאל בעל הבית את הצדיק : "אולי יש לכם עצה בשבילי? בכל יום הוא מגיע לכאן לפני כולם ואינו מוכן ללכת עד שעולה בידי לגרשו. והוא עוד מתעקש שלא לקבל משכורת!".

מוהרא"ש הקדוש הבין שמדובר באדם שבגלגול הקודם היה בעל מפעל גדול אשר התעלל בפועל שלו. עתה חזרו שניהם בגלגול והתהפכו היוצרות - מי שהתעלל בפועל נעשה פועל בעצמו. ואילו הפועל מהגלגול הקודם נעשה בעל המפעל. בכדי שיעלה בידו לתקן את אשר קלקל בגלגול הקודם, מבקש הפועל (בעל הבית של אז...) לעבוד בחינם, למרות שהדבר עולה לו בצעקות והכאות.

וכל זה בכדי לתקן ולכפר על עונו.

סיפור נוסף שסיפר הצדיק הוא מהתקופה בה היה אברך צעיר וגידל את ילדיו. כמעט ולא היה לו מה לאכול ואיך להאכיל בימות החול, שלא לדבר על שבת. את שכר הלימוד עבור ילדיו שילם במסירות נפש אך מעולם לא התלונן על שום בן אדם ולבטח שלא על ה' יתברך, רק היה מחזק את עצמו עם העצות של רבנו ז"ל וביותר עם המתנה שנתן רבנו ז"ל - הפצה!

כי אף שמצד אחד התמיד מאד בלימוד ולמד בכולל במשך שנתיים לאחר החתונה. אך עתה שנעשה אברך והוצרך לפרנס את זוגתו, היה ממלא בכל יום סל עם ספרי רבנו ז"ל ויצא להפיץ. בדרך הלוך וחזור היה לומד וכן בביתו. היו ימים שחזר עם שפע גדול אך היו ימים שבקושי היה לו במה לשלם את הנסיעה באוטובוס.

הוא לא נשבר. כבר למחרת חזר להפיץ. לא בכה ולא התלונן אלא שמח שהוא 'יהלומן' - "יש לי בסל יהלומים ואני נותן אותם ליהודים!".

באחת הפעמים שהפיץ, שעה שהגיע לחנות גדולה של פירות וירקות אשר בעליה יהודי, נכנס פנימה והחל להפיץ ללקוחות. לפתע נכנס כלב גדול, שחזר ומפחיד שהבריח מהחנות את כל הלקוחות.

הוא קפץ על השולחן של המוכר והתפרע על המשקל עד שהפילו ארצה ושברו. המשטרה הגיעה.

הבהלה אחזה את כולם והאנשים השאירו מאחוריהם את עגלות הקניות. אך מוהרא"ש הקדוש לעומתם עמד בצד וחיך.

בעל הבית שמירר בככי הבחין באדם שמח, ניגש אליו ושפך לפניו את לבו :

"אני לא יודע מה קורה כאן, זה כבר המשקל העשירי שקניתי אך תמיד מגיע איזה כלב מפחיד ושובר לי את המשקל לחתיכות. מה עושים?...".

"הכלב הזה הוא גלגול" גילה מוהרא"ש הקדוש, "כפי הנראה שבעבר רימו כאן איזה אדם עם המשקל. כמה זמן יש לכם את החנות הזאת?".

התברר שהחנות היתה שייכת לאביו של המוכר אשר קיבלה מאביו. כלומר – המוכר הזה הוא כבר דור שלישי שמחזיק בה ועתה הוא מבכה שמים וארץ על ההפסדים הגדולים שנגרמים לו - הלקוחות כבר מפחדים להיכנס לחנות.

הוא שאל מה אפשר לו לעשות כדי שהכל יתוקן ומוהרא"ש הקדוש הורה לו את הדרך ילך בה ואת המעשה אשר יעשה כדי שהכל יבוא על מקומו בשלום.

חלפה שנה.

הצדיק שוב הגיע לחנות (כי כן היתה דרכו להפיץ בכל שבוע באזור אחר עד שבמשך שנה הגיע לאזורים רבים לפי סדר שהכין לעצמו. ופעם אמר שהוא מכיר את ניו יורק ואת ברוקלין כמו שאנחנו מכירים את האצבעות שלנו. וכל זה על ידי ריבוי ההפצה שהפיץ ברחובות ובבתים, בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וכו').

כשנכנס לחנות ההיא, בעל הבית תיכף הבחין בו ורץ לקראתו, חיבקו ונישקו והכריזו: "אתם הצלתם אותי! מאז שהייתם פה לפני שנה, שום כלב לא נכנס לכאן!". לאחר מכן העניק לצדיק סכום הגון.

מוהרא"ש הקדוש הסביר כי בכלב היה מגולגל מי שהיה צריך תיקון על עון משקולות וגזל. וכיון שהעניין סודר על ידי העצה שיעץ למוכר, הדברים הסתדרו בחסדי ה'.

וסיים מוהרא"ש הקדוש: "אפשר לי לספר לכם עוד הרבה סיפורים כאלו ממה שראיתי בעיני, אך העיקר שיהיה למעשה - שימרו עצמכם מאד מגזל, מרמאות, משקרים ומגנבות. כי אחרת - משלמים על זה מחיר כבד מאד...".

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסדי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב ז"ע
בארץ ובת"ל

בעזה"י יום ה' לסדר האוינו ה' תשרי ה'תשס"ד

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מאד מאד נהנה שאתה רושם את השיחות וכו', כי יבוא יום ויצטרכו את כל שיחה ושיחה.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסדי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב ז"ע
בארץ ובת"ל

בעזה"י יום ה' לסדר חקת בלק י' תמוז ה'תשס"ג

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך, ואני מקווה להקדוש ברוך הוא שיתרחב לך בפרנסה, ולא יחסר לך שום דבר, רק תראה להחזיק מעמד ואז תראה את הניסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא. אני מאד מאד מבקש אותך, שתמשיך בכתיבת סיפורים, כי יבוא היום שיצטרכו את כל הסיפורים, כי אני בעצמי לא יודע כמה זמן אני ישאר בזה העולם, ויהיה זמן שמאד יתפלאו וכו', וירצו לשמוע כל סיפור וכל שיחה וכו'.

נא ונא, ראה לעשות לעצמך קביעות להתבודד בכל יום אליו יתברך, ואז תראה את הניסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא, השומע תפילות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסדי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב ז"ע
בארץ ובת"ל

בעזה"י יום ג' לסדר וישלח י"ב כסלו ה'תשס"ב

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

בדרך כלל כשאחד מחדש איזה חידוש וזה רק מן הדק ומפחד פן יהרסו לעלות אל ה' וכו', אז אומרים השם הטוב יכפר וזה רגיל בהרבה ספרים, כי יכול להיות שלא השינו את המכוון ולכן אומרים לשון כזה השם הטוב יכפר.

בענין השיחות וכו', בודאי יגיע היום שכל שיחה יהיה יקר מאד מאד ויצטערו שלא כתבו מספיק.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

שיחות קודש מכ"ק אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע

קעה) אמר שזה צריך לדעת, שאפילו אם האשה מדברת דברים לא טובים על הוריה; אבא שלי ליצן, גנב וכו' אסור לחזקה בדברים אלו, או לדבר גם כן כך בטענה – "הרי את בעצמך אמרת שאביך הוא כך" משום שאפילו אם היא אמרה כך, אך סוף סוף מדובר בהורים שלה ואם גם הוא יאמר את זה, זה יעשה לה משהו בלב. ואמר: "שהיא תגיד כך, אבל לבעל אסור להגיד כך על האבא שלה". ופעם שאלתי אותו נ"י מה זה שיעקב אבינו אמר לרחל וללאה "אביכם רימה אותי זה עשרת מונים וכו'" ודיבר נגד האבא שלהן. והשיב מה שהשיב ונכתב במקום אחר, אך העיקר הוא לשמור מאד שלא לדבר נגד ההורים של האשה יהיה מה שיהיה (וכתבתי את הקושיא הנ"ל שהקשיתי למען לא יבוא איזה אדם ותתעורר אצלו גם כן הקושיא הנ"ל שסוף סוף יעקב אבינו כן דיבר עם רחל ולאה על אביהן וכו' ומזה ילמד שכך ראוי לנהוג. על כן כתבתי שיש על זה תירוץ והעיקר עבורינו הוא לשמור מאד שלא לדבר נגד ההורים של האשה והבן למעשה).

קעו) מוהרא"ש נ"י אמר: "נגזר שמי שמוהרא"ש עושה לו טובה – הוא מחזיר לו רעה". ושאלתי "אבל זה לא כולל אותנו... ", והשיב "נו, ה' ירחם, הנה היה פה גבאי והסתלק... " (כידוע שהיה אצלו גבאי שממש נעשה כבן בית אצלו והיה עייל בלא בר וכו' אך לבסוף התהפך ונעשה חולק רח"ל. וזו היתה כוונתו שעכשיו כבר אי אפשר לסמוך על אף אחד). ופעם ביקש שאעשה איזה דבר ולא עלה בידי לעשותו כראוי, ואמרתי שאפשר שבזה יצאתי ידי חובת הגזרה להחזיר רעה, וחיך.

קעז) פעם בעת שעמדתי לפניו סיפר מעשה ביהודי תמים שלא ידע לקרוא ולהתפלל, וביום הכיפורים לא ידע איך לעשות נחת רוח לפניו יתברך. ומרוב תמימותו ואהבתו אל ה' הוציא מטבע מכיסו, כי לא ידע שזה אסור ביום הקדוש וזרקו לשמים ואמר "זה בשבילך רבונו של עולם!". אך הרגיש שזה לא מספיק, והחליט לדלג ממקום למקום ואמר "זה בשבילך רבונו של עולם!". אך גם זה לא הספיק לו, והחל לחבק ולנשק את האויר וצעק "רבונו של עולם! אני כל כך אוהב אותך! הנה אני מחבק ומנשק אותך!" (והראה אז מוהרא"ש נ"י בידי הקדושות איך חיבק היהודי הזה את ה' יתברך וממש היה נראה שהנה הוא בעצמו מחבק אותו ית' מגודל החשק שהיה אצלו בשעה שסיפר את זה) ואמר על זה הבעש"ט הק' זי"ע שבאותה שעה זכה היהודי התמים להגיע למדרגה הכי עליונה.

קעח) אמר לי שצריך להיזהר עם כל שיחה שאומרים משמו כי רבונו ז"ל אמר (לקו"מ ח"א סי' ל"א) שבהתקרבות לצדיק יש בחי' זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם מות. ויש לו שיחות כאלו שמאד צריך להיזהר ולא לפרסם לאחרים כי אחר כך עוד יגידו עליו שהוא וכו' (ונכתב במקום אחר).

קעט) סיפר שהדרך של חסידות חב"ד היא לימוד בדרושים עמוקים, עמוק עמוק מי ימצאנו. ופעם בבית המדרש של חב"ד פתח אחד החסידים את הלקוטי מוהר"ן באיזה מקום שיפתח. ונפתח בחלק ב' סי' מ"ח, ששם רבונו ז"ל אומר "ודע, שיש אילן, שגדלים עליו עלים, שכל עלה וכו' וקורין אותו מאה שנים". ויהי כראותו זאת, פרץ בצחוק גדול, והחל לקרוא לחבריו ולבזות את הספר, איזו שטות היא זו! מאה שנים! ממש ליצנות וכו' וכו' רח"ל (עפרא לפומיהו). וכל חבריו התחברו איתו בחבורה אחת כדרך חסידים וכו' עד שבא אחד בשם ר' מנדעל ליטוואק ושאל על מה כל הצחוק? והשיבו הנה כתוב כאן שטות גדולה על אילן

בשם מאה שנים וכו'. ואמר להם "אתה פתחת באמצע המאמר, בא ונקרא מהתחלה".

והחלו קוראים "כשאדם נכנס בעבודת השם, אזי הדרך שמראין לו התרחקות וכו' ובאמת כל ההתרחקות הוא רק כולו התקרבות" וכך עברו לדף השני "...והכלל, אהובי אחי, חזק ואמץ מאד וכו'" (והוסיף מוהרא"ש נ"י בשעה שסיפר את זה שבכל שורה מדברי רבנו ז"ל מוסתרים כל כך הרבה דברים שלא רואים בהתחלה, וכן בכל שיחות רבנו ז"ל, עד שיוצא שאדם קורא איזו שיחה ואפילו לא הבין את השיחה, כי רבנו ז"ל הלביש כל כך הרבה סודות בדבריו הפשוטים).

וכן קראו עוד שורה "וצריך להיות עקשן גדול בעבודת השם וכו'". ואז השיב שדיבורים כאלו לא נמצאים בשום ספר ואיך תלעג עליהם?! ומאז התקרב לרבנו ז"ל וכל כך נתעורר עד שעורר כמה אנשים, וביניהם את ר' ברוך אפרים ז"ל שהוא היה חוזר אצל ה"צמח צדק" והוא חיבר את הספר "באבי הנחל" על הליקוטי מוהר"ן, ויען שהיה למדן גדול, אז הרב מטשעהרין שכר אותו שיכתוב לו את הספרים, היינו שהרב מטשעהרין היה אומר והוא היה כותב, וכן שילם לו כסף שידפיס לו את הספרים, והוא הלך והדפיס את הספר "פרפראות לחכמה" וביקש ממנו רשות שירשה לו לצרף בסוף ספרו פרפראות לחכמה, גם את ספרו "באבי הנחל", והסכים לזה הרב מטשעהרין ז"ל. ואמר על זה מוהרא"ש נ"י הנה רואים, שלאחד נעשה סם מות ולאחד סם חיים (כנזכר לעיל בשיחה הקודמת).

קפ) פעם כשדברתי עם מוהרא"ש נ"י מעניין חידושי תורה, אמר שעיקר החידוש הוא בשביל לחזק לאחר שחוזרים מהביטול כמו שאמר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ס"ה). דהינו שכשאדם זוכה לאחר ששב מהביטול לחדש חידושים כאלו שמחזקים ומאמצים את נפשו אזי זו השלמות.

קפא) מוהרא"ש נ"י סיפר על שידוך שעשה, ואמר שכל השידוך הזה הוא פלא. כי נראה רחוק מאד לשדך את הבחור וכו' ואמר שמה שהשידוך הזה נגמר, הוא בזכות הדמעות של האמא של הבחור, ואמר: "היא שפכה הרבה דמעות".

קפב) מוהרא"ש נ"י אמר שחכמינו הקדושים אומרים שלאדם נשוי יש "פת בסלו" (עיי'ן יבמות לז:). ואמר ש"פת" עולה כמנין הקליפה המחטיאה בחטא הידוע (לילי"ת). וזה הפירוש "פת בסלו" - שמכניס את ה'פת' שהיא הקליפה כנ"ל, בסל, וקובר את התאווה הזו בתוך הסל כי מוחו מיושב ואין לו הרהורים.

קפג) בעתים שלא היה ניתן להיכנס לאומן והיו אנשי שלומנו עושים קיבוצים בכל מיני מקומות וכו' והיה אז קיבוץ במירון וכן בירושלים והיו אלו מדברים על אלו ואלו מדברים על אלו כידוע. ומוהרא"ש נ"י אמר שדעתו היא שהקיבוץ הוא רק באומן, ואם מאיזו סיבה אי אפשר להגיע שמה אזי בכל מקום שמתקבצים עשרה חסידי ברסלב, רבנו ז"ל מגיע לשם וממשיך את כל התיקונים שלו (ויש על זה מכתבים רבים ב'אשר בנחל'). ופעם ארע שבחור אחד שאביו רצה להיות יחד איתו בקיבוץ במירון דיקא, אך דעתו של הבן לא היתה נוחה מזה יען שכבר שמע ממוהרא"ש נ"י שכל העניין שעושים סביב הקיבוץ במירון הוא מחמת מחלוקת וכו'. אך מוהרא"ש נ"י אמר לו שכן ילך עם אביו. כי העיקר הוא לברוח ממחלוקת, וחלילה אין לו שום דבר נגד מירון רק שלא לומר שדיקא שם רבנו ז"ל נמצא. ובודאי שגם שם יש לפחות עשרה אנשים שלומדים כל השנה את ספרי רבנו ז"ל אז רבנו ז"ל מגיע גם לשם. על כן שיראה לכבד את אביו וילך איתו לקיבוץ במירון ובלבד שלא תהיה מחלוקת.

קפד) שגור על לשונו שהצדיק מוציא את האדם ממקום הטינופת ורוחץ אותו, ומלביש אותו בבגדים יפים וכו'. ענה ואמר מוהרא"ש נ"י שזה

סובב על מה שמעורר אותו ומזכה אותו ללמוד הרבה לימודים בתורה ולדבר אל ה' יתברך, בזה הוא מלביש אותו בבגדים יפים.

קפה) מוהרא"ש נ"י אמר שר' נתן ז"ל אמר שעד שהוא חשב שיש לו כבר עצה על כל דבר שהבעל דבר מנסה לעשות כנגדו, הוא גילה שיש לבעל דבר משהו חדש... ואמר שדבר זה רואים גם ביבנאל אצל הרשע הזה, שמה שרק לא עושים כנגדו, הינו להנצל ממנו, הוא מוצא תמיד דבר חדש לעשות. הנה הוא מנסה לסגור את הקומה של הכולל, ואת הקומה השלישית והילדים מתייבשים בשמש על ההר כי שם הם לומדים תורה. אבל אסור שיהיו קושיות על הקב"ה, כי צדיק וישר הוא.

קפו) מוהרא"ש נ"י סיפר שהבתים הישנים באומן (היחידות דיור) זה מלפני כחמישים שנה, אך הבניינים הגבוהים שמעל הציון נבנו רק לפני שנתיים שלוש! (ואמר את זה בשנת תש"ס). והם בנויים בצורה כזו כאילו שהם בנויים מאה שנה, ואמר "לא יודע למה, הם... ידיים מעוקמות". ועל הציון של רבנו ז"ל הביאו פועלים מבחוץ ולכן זה מאד יפה ובשביל זה רצו המאפיה להרוג אותם. ואמר: "פלא, אתה כבר נכנס, כאילו זה מבנה מלפני מאה שנה" (הבניינים).

וסיפר שר' נתן ז"ל, לפני מאה שלושים שנה היה בברסלב, והיתה לו דירה קטנה – חדר אחד גדול לשינה, חדר שני למטבח, ופרוזדור באמצע. אבל היה צריך חדר מיוחד בפרט שהוא כתב את הספרים. אז במטבח הוא עשה לעצמו מחיצה עם קרשים ושם חיבר את הליקוטי תפילות. כי הפריעו לו, בלי עין הרע היו לו ששה ילדים והיו עושים רעש והפריעו לו. אז הוא רצה לבנות חדר על הגג. אך עשה לעצמו חשבון כמה תורה ותפילה אני צריך לבטל בשביל זה? צריך לנסוע על המדינה לקבץ נדבות (כי היה מאד עני), והחליט להתפלל לקב"ה. עד שהקב"ה הזמין לו אדם שהוא בנה לו חדר. ומאז שם היה חדר הספרים שלו, שם היתה לו מיטה ושם היה ישן. והיות שלא רצה לישון לבד, כי

בזוהר מחמיר מאד שלא לישון לבד, אז היה לו יתום שהוא גידל – נחמן הבן של ר' עוזר.

וזה היה הסיפור שלו – ר' עוזר היה כל כך מלוהב אחר ר' נתן ז"ל. (ואמר אז בשיחתו שאת זה אנחנו צריכים לדעת שכל דבר צריכים צמצום, אם זה מביא מחלוקת צריך מאד לשמור, כי זה הדבר הכי גרוע, ואמר שרבנו ז"ל אמר בסי' א' שהיצר הרע מתלבש במצוות, ור' נתן ז"ל הביא בהלכות הודאה הלכה ו' ש"מצוה" להיות בלב נשבר ושובר את האדם לגמרי, העיקר להיות עצוב, ועל זה מביא הבעל דבר פסוקים, מאמרי חז"ל וכו' העיקר שישבר רח"ל. ובהלכות רבית הלכה ה' – מחלוקת, "מצוה" לעקור אותו! (את פלוני) ואמר – מה צריכים מצות כאלו?! צריכים לקחת תהילים ולבקש את הקב"ה).

ר' עוזר היה מתנגד, ור' נתן ז"ל הלך להפצה, תמיד היה מסודר עם ספרים והיה בא לביהכנ"ס, מניח את הספרים על השולחן, מתעטף בטלית ותפילין ובין כך היו עוברים אנשים ומסתכלים; זה היה מסתכל בליקוטי מוהר"ן, זה בליקוטי תפילות וכו' ואחר התפילה היו באים אליו ושואלים אותו כמה זה עולה וכו'. ופעם הגיע ר' נתן ז"ל לביהכנ"ס של רחמסטריווקא ושם היו הרבה מתנגדים, ור' נתן ז"ל התפלל כדרכו, וכל אחד ניגש אליו – "מה הספר הזה?" והוא הסביר בתמימות, והם התכוונו לעשות ליצנות אבל לו לא היה איכפת, כי היה תם והיה מדבר לכולם.

פתאום ר' עוזר הוציא את הלשון שלו בזלזול. כשר' נתן ז"ל ראה שזה סתם לצים, קיפל את הספרים ויצא, ומסתמא התבודד כי זה בזיון, אנשים צוחקים וכו'. ובר' עוזר נכנס הרהור תשובה – מה עשה לי? למה היה לי לביישו ברבים? ורץ אחריו כברת דרך ושאל "אם אחד ביזה את הצדיק – מה עליו לעשות?" והשיבו ר' נתן ז"ל "לא אותי ביזית אלא את רבנו ז"ל ויש הלכה בשולחן ערוך – מי שנפטר שיקח עשרה אנשים

על הקבר שלו, יוריד את הנעלים ויבקש סליחה". והלך ועשה את זה. ומאז התקרב לר' נתן ז"ל. והיה הולך מאומן עד ברסלב רגלי שזה מאד ארוך, לפחות יום אחד של הליכה בזמנם. ואז היה ר' נפתלי ז"ל שהיה גר באומן ובקושי היה מניין בקלויז. ואצל ר' נתן ז"ל היו הרבה תלמידים וגם ר' עוזר היה הולך רגלי כנ"ל.

פעם נחסר מנין בקלויז באומן, היה חסר עשירי בסעודה שלישית, כי אף אחד לא רצה להתפלל אצל אנ"ש, אז ר' נפתלי ז"ל היה מאד קפדן ומאד הקפיד עליו, ואמר לר' עוזר "מה אתה הולך?! " והנה לא פחות ולא יותר הוא ענה לר' נפתלי – "אם היה לכם שכל גם אתם הייתם הולכים רגלי!". ור' נפתלי היה מקורב לרבנו ז"ל מאותו הזמן כמו ר' נתן ז"ל, וכבר בנה (בדעתו) שמסתמא ר' נתן ז"ל אמר לו להגיד את זה והקפיד על ר' נתן ז"ל.

והרי כל תלמידי רבנו ז"ל חלקו על ר' נתן ז"ל, כולם. ר' שמואל אייזיק וכו' כי טענו "מה אתה מפרסם את רבנו ז"ל, מה אתה עושה את רבנו גדול כל כך ועושה עלינו מחלוקת וכו'" ובאמת הוא לא עורר מחלוקת, רק הלך ופירסם את רבנו ז"ל, אז הוא קיבל את החיצים.

אז ר' נתן אמר "רבש"ע, נשאר לי מכל תלמידי רבנו ז"ל רק חבר אחד, ועכשיו רוצים להפריד ביני לבינו, רבש"ע תיקח אותו!" (את ר' עוזר שגרם לזה), הפליט מילה, ובאמת ר' עוזר לא הוציא שנתו.

ובשעת ההלוויה, אמרו אנ"ש שעוזר בודאי יגיע אל רבנו ז"ל מחמת שהיה עובד השם גדול. ענה ר' נתן ז"ל ואמר "מהיריד של קובליטש מגיעים תיכף ומיד לרבנו?! " כאומר שבשביל לזכות להגיע אל רבנו ז"ל צריכים הרבה מאד. אחר כך ר' נתן ז"ל התחרט, כי זו לא הדרך של רבנו ז"ל להגיד מילה כזו, אז הוא קיבל על עצמו לגדל את הילד הקטן של ר' עוזר, וזה ר' נחמן בן עוזר. ועל זה כתוב במכתב של ההסתלקות

של ר' נתן ז"ל, שאמר לר' נחמן בן עוזר שתביא לי את "כל טוב", אז הוא לא הבין מה זה "כל טוב" אז אמר לו "תנ"ך". רבנו ז"ל אמר שספר המוסר שלי הוא ספר תנ"ך. אז זה הנחמן היה ישן עם ר' נתן ז"ל למעלה.

קפז) מוהרא"ש נ"י אמר שפעם בא אחד אל רבנו ז"ל והתלונן שאין לו מה לאכול. ענה ואמר לו רבנו ז"ל שלחם ומלפפון זה גם כן טוב (כמובא בחיי מוהר"ן). ומאז אנשי שלומנו מקפידים לאכול מלפפונים כיון שכך יצא מפי רבנו ז"ל. וכן דיבר פעם מוהרא"ש נ"י ממעלת הרצון והזכיר את הפסוק: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", והיקשה: מה מועיל שמשביע לכל חי רצון? הלא האדם רעב וצריך אוכל, והיה ראוי לומר "פותח את ידך ומשביע לכל חי מזון", או "ומשביע לכל חי מלפפון" כמו שאמר רבנו ז"ל שמלפפון זה גם כן טוב. אלא שהעיקר הוא הרצון וכשיש לאדם רצון יהיה לו פרנסה ויהיה לו הכל.

קפח) אמר שאצל יהודי אף פעם לא מאוחר כי תמיד אפשר לשנות את הכל על ידי תפלה.

קפט) פעם היינו עם מוהרא"ש נ"י בחנוכת בית ביבנאל ממחרת ל"ג בעומר והגיע לשם ירושלמי אחד שהיה לבוש עם כל הבגדים וכו' והיה נראה משונה. וההוא ניגש אל מוהרא"ש נ"י וביקשו על צדקה ונתן לו. אלא שאז הוסיף לבקש את מוהרא"ש נ"י שיצרף את חתימתו לרשימת רבנים שמסכימים לו לאסוף צדקה. אך מוהרא"ש נ"י סירב ואמר שאם היה בא אתמול (שהיה ל"ג בעומר) היה חותם לו, אך מאחר שבא היום לא יחתום. וכשראה שלא הבנו הסביר שיש הלכה בשו"ע (או"ח סי' תכ"ח סעי' א) שזה הולך לפי א"ב, דהיינו מתי שחל יום ראשון של פסח יהיה תשעה באב (ועל זה אמר רבנו ז"ל "כשאתם אוכלים מרור, תכווננו על תשעה באב"), וכן על זה הסדר ומתי שחל ל"ג בעומר יהיה פורים והסימן פ"לג אלקים מלא מים. וזה שרימז לו מוהרא"ש נ"י שאם

היה מגיע אתמול בל"ג בעומר שאז יש שייכות עם פורים אזי היה ממלא את מבוקשו כי כל הפושט את ידו נותנים לו מבלי לבדוק אחריו (וכן מעוד איזה טעם כמובן למשכיל וכו'). וכיון שהגיע יום למחרת אזי הפסיד את זה.

קצ) וסיפר אז (בחנוכת בית) מעשה באחד שהיה מפחד להתבודד בלילה וכו', וסיפר את זה לר' נתן ז"ל. וסיפר לו ר' נתן ז"ל שפעם היה אדם אחד שמאד פחד להסתובב בלילה, ואז בימיהם היו האוקראינים ימ"ש שהיו מסתובבים בכפרים וכו' והיו ממש רוצחים. ובלילה הם הגיעו לכפר של האיש הנ"ל, וכל הכפר ברחו ליער. ופתאום ראו את האיש הזה ביניהם, אז שאלו אותו "איך אתה לא מפחד לצאת בלילה?...?" והשיבם "אני כל כך מפחד מהרוצחים ששכחתי שאני מפחד...".

ואמר על זה ר' נתן ז"ל שצריך כל כך לפחד מה' יתברך עד שלא יפחד משום דבר, והביא על זה זוהר שכתוב על כלב בן יפונה, שכשמשה רבנו בירך את יהושע בן נון שה' יצילו מעצת המרגלים, ואותו לא בירך, אז הלך לקברי האבות להתפלל על זה. ושואל הזוהר איך הוא לא פחד, הרי היו שם את ששי, תלמי, אחימן וכו' בני הענק. והתירוץ – "מאן דאיהו בדוחקא לא מסתכל על מידי" (עיי' באשר בנחל כרך לד, מכתב ה' תקנז, שם מובא הסיפור הנ"ל).

וכשהירושלמי הנ"ל המשיך להטריד את מוהרא"ש נ"י (וגם דיבר עמו מעניין משיח), ענה ואמר לו מוהרא"ש נ"י: "אנחנו אנשים פשוטים מאד מאד, אנשים שמכירים את עצמנו, אנחנו היינו עד עכשיו לא בסדר, וגם עכשיו אנחנו לא בסדר, אנחנו אנשים מאד קטנים. אנחנו אנשים פשוטים שרוצים את הקב"ה, אנחנו לא מתערבים מתי יהיה הגאולה, מה יהיה וכו', אנחנו רק חפצים לראות כמו עינינו את הקב"ה. לא מעניין אותנו מתי יבוא, איך יהיה, איזה כובע יהיה לו, איך יהיה

מלובש, זה אצלנו לא איכפת. אנחנו עובדי אדמה, פה (ביבנאל) זה מקום של חורשים, זורעים וכו' עובדי אדמה, כל הראש שלנו זה עוד מעט אנחנו נהיה באדמה...".

והמשיך מוהרא"ש נ"י ושאלו מפני מה מפחדים כשרואים עכבר? משום שהוא אומר את ה"ברוך הבא" הראשון בקבר. ואע"ג דאיהו לא חזי – מזלא חזי ועל כן נגעלים ממנו. ומי שנגעל מעכבר זה סימן שיש לו נפש קדושה, כי הוא זוכר מיום המיתה. לא כן המדענים שעושים ניסויים על עכברים ולא נגעלים, סימן שנפשם פגומה.

ואמר מוהרא"ש נ"י שר' נתן ז"ל אמר שמי שילמד לקוטי מוהר"ן בכל יום לא יגשו אליו התולעים בקבר, ועל כן צריכים להתחיל ללמוד הרבה לקוטי מוהר"ן.

קצא) וסיפר מוהרא"ש נ"י שפעם באו חסידי... לדרוש בביהכנ"ס על שם רבנו ז"ל, והחלו כדרכם להיכנס בדרושים עמוקים. ואנ"ש שהיו שם אמרו להם: "אתם נכנסים בדרושים, אנחנו לא מכירים את זה, אצלנו תיכף מדברים מהקב"ה".

קצב) שאלתי את מוהרא"ש נ"י אודות מה שאמר רבנו ז"ל בחיי מוהר"ן שאם יש דעה אחת של פוסק אז מותר לסמוך על זה, האם גם בהלכות שבת ובדברים חמורים אפשר לסמוך? והשיב שכן, אם יש דעה אחת שמוסכמת ומוכרת כפוסק אפשר לסמוך.

ובפעם אחרת כשדיברתי איתו על זה אמר שבדבר שלא מעלה ולא מוריד אין שום בעיה וכל זמן שלא מדובר בלהתיר עגונה אז אפשר לסמוך על דעה אחת. אך יש דברים חזקים מאד כגון שהאשכנזים מחמירים שלא לאכול קטניות בפסח אז לא שייך להקל בזה וכו' (והמובן מדבריו היה שאם יש איזה דבר שמיקל עליו ומחזק ומחייה את

האדם מאד לעשותו בעבודת ה' יתברך אז אפשר לסמוך על אותה דעה, כל זמן שנוהג כך לעצמו ואינו בדברים גדולים כלהתיר עגונה וכו' והזכיר אז זמן קריאת שמע שיש בזה כמה דעות ; לפני צאת הכוכבים או אחר צאת הכוכבים וכו' אז גם בכגון דא אפשר לסמוך כשם שבזמן קריאת שמע של שחרית סומכים על הרבי מקמארנא זי"ע שאמר שהוא תמיד עד השעה תשע).

ולבסוף סיים : "העיקר הוא הרבה להתבודד עד שיזדכך המח ואז ממילא כבר יודעים מה הלכה ואיך לעשות" [ועיין ב'אשר בנחל' חלק לב מכתב ה' קכח, שהשיב לאחד שמצא לעצמו בפוסקים שכיון שיש אנשים שמבלבלים אותו בעת התפלה בבית הכנסת, על כן מותר לו להתפלל ביחידות וכו'. וכתב לו : 'ראה להתמיד הרבה הרבה בספרו הקדוש והנורא של רבנו ז"ל, עד שתזכה לברור וזכוך המדמה, ותזכה לברר לעצמך את ההלכה. כי רבנו ז"ל אמר למוהרנ"ת ז"ל : אם רק ימצא פוסק אחד לסמוך עליו, שיראה לסמוך עליו ולא יתפחד כלל". על כל פנים בעניין שלך, הייתך מיעץ אותך שתראה להיות רגיל הרבה בתפלה והתבודדות, עד שתזכה לבוא אל מדרגה להיכלל בו יתברך, ששום דבר לא יבלבל אותך. ובפרטיות כי צריכים לבוא לדרגא כזו באלקותו יתברך עד שיוכל לסבול את כל בר ישראל יהיה מי שיהיה, ויוכל להיכלל עמהם יחד וכו' וכו', עיי"ש. הינו שהשיב לו כי הגם שרבנו ז"ל אמר שאפשר לסמוך על פוסק אחד, אך צריך לזה זיכוך ובירור המדמה לדעת איך ובאיזה אופן לפסוק לעצמו וכו' ועל זה צריך לשקוד הרבה בספרי רבנו ז"ל ובתפלה והתבודדות. ומבאר לו שם לדוגמא שאף אם כוונתו לשמיים, אך עליו לחשוב גם על חינוך ילדיו שיראו שהאבא מתפלל ביחידות וכו' ולא יבינו היטב את הטעם והכוונה וזה יגרום להם להתרשל גימי בגרותם מתפלה בציבור וכו', עיי"ש היטב. והמשכיל יבין ויקיש לעצמו כיצד לנהוג בכל עניין אף שמצא פוסק שמתיר וכו', אך עדיין צריך לזיכוך ובירור המדמה שלא תצא קלקלה באיזה עניין.

ועוד עיין מזה באשר בנחל (לו, ו לב) : 'ובודאי יש מחלוקת הפוסקים וזה אוחז כפוסק זה או כפוסק זה, כל אחד כפי שורשו, אבל מי שכלל אין לו שייכות ח"ו אל ההלכה צריכים לשמור ממנו מאד כמו מאש שורף'. הינו שהגם שהעיקר הוא שולחן ערוך אך בודאי שיש גם דעות בפוסקים שבאו אחר כך ויש על מי לסמוך. אך מי שאין לו שייכות אל ההלכה זה חמור מאד].

קצג) בזמן שהקהילה היתה בצפת ומוהרא"ש נ"י החליט שהגיע הזמן לעבור ליבנאל, היו כאלו שהוקשה בעיניהם לעבור מכרך גדול שיש בו בתי כנסיות ובתי מדרשות, בית עלמין עם קברות צדיקים וכו' למושבה שהיא מדבר שמם מבחינה רוחנית. על כן שאלו "מה יש ביבנאל?". ענה ואמר להם מוהרא"ש נ"י : "ביבנאל יש דברים גדולים. וזה יהיה יותר מנתיבות. כל הזמן יגיעו אוטובוסים ליבנאל. וזה עוד בחיים חיותי וכל שכן לאחר מכן" [ועיין 'אשר בנחל' כרך קכ, מכתב כח שעד, בעניין הדברים שיש ביבנאל : "הקב"ה עזרני שבאנו ליבנאל. מה שמונח פה - אסור לי לומר, אני מושבע ועומד. אבל יגיע הזמן ויתגלה לכן שמי שגר ביבנאל יש לו חלק בגאולה!"].

חינוך !!!

בחסדי ה' מורגשת התעוררות גדולה בעניין החינוך בקרב אנשי שלומנו היקרים שמבקשים ומחפשים עצות ודרכים לחנך את ילדיהם לאמונה ויראת שמיים טהורה, על כן אמרתי להציג כאן מתוך מאמרים שזכיתי לכתוב בעניין הזה ממה שעורר אותי אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע לכתוב למען יהיה לתועלת הכלל.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ר"מ "היכל הקודש"

"חסידי ברסלב"

ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע

בארץ ובחו"ל

בעזה"י יום ו' ערב שבת קודש לסדר האזינו ז' תשרי ה'תש"ע

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך, אף שכתבתי לך כבר היום מכתב, אכתוב לך עוד פעם, אל תבהל משום בריה שבועולם, אתה תלמד את הילדים כמו שאתה מבין, ותחנך אותם כפי שאתה מבין, ואדרכה מכל הבעיות אתה תלמד הרבה איך להתנהג עם התלמידים ואיך תוכל לחבר עוד ספרים בענייני חינוך, כי ילדים צריכים הרבה תשומת לב, ואפילו שההורים נותנים להם מכות וכו' וכו', אתה צריך ללמד אותם שלא ידברו אף פעם על ההורים, רק אתה תלמד אותם כפי שאתה מבין, אל תבלבל את עצמך משום דבר שבועולם, ומכל שכן שאף אחד לא יגיד לך דעות, כי אתה מלמד בחסד עליון. תחזק ותחזק את אשתך ואת הבנות שלך, והקדוש ברוך הוא יעזור לך עם בן זכר השנה אם תתפלל להקדוש ברוך הוא.

המאחל לך שבת שלום וחתימה טובה

RABBI E. S. SCHIK
1129-42nd STREET
BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ר"מ "היכל הקודש"

"חסידי ברסלב"

ע"ש הרה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע

בארץ ובחול

בעזרה"י יום ב' לסדר האזינו ח' תשרי התשע"ג

שלום וברכה אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

כן זה יצא מפני מה שאמר לך האברך נ"י, שרציתי שתכתוב פעם בחודש מור בעניני הינוך, כי אני רוצה שיצא כל חודש מגזון ברסלב עשיר מאד עם כל מיני נושאים, כי תהלה לאל יש עכשיו התעוררות בכל העולם כולו על דבר רביז"ל, ולכן גם אנחנו נתרום בנילוי ופירסום דעת הצדיק.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ר"מ "היכל הקודש"

"חסידי ברסלב"

ע"ש הרה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע

בארץ ובחול

בעזרה"י יום ה' לסדר פנחס י"ב תמוז ה'תשע"א

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראיתי את השאלות ותשובות שלך, זה מאד מאד יפה, יעזור הקדוש ברוך הוא שתחדיר את כל הכח שלך בהתלמידים, ובפרט שזה הכיתה הגדולה, והם קרובים מאד לבנות בתים, ולכן הם צריכים הדרכה איך להתחזק בחייהם ולבנות את הבטחון עצמי שלהם. הרב הקדוש מסאטמאר זי"ע אמר פעם במסיבת מלמדים, שעבודת מלמד צריך להיות קודש קדשים, וצריך לדעת שאם בונים תלמיד אחד זה לא שמציל נפש אחד וכו', אלא מציל אוצר הנשמות, היינו כי מהתלמיד הזה עוד יצא דורות וכו', נמצא כשבונים את התלמיד בונים אוצר הנשמות ממש, ולכן תלך בנישה הזו עם התלמידים, וכוודאי תצליח.

שאלה : הבן שלי (בן שבע וחצי) מסרב לבוא איתי לבית הכנסת. ניסיתי פרסים, ניסיתי צעקות, ניסיתי שיחות ושום דבר לא עוזר. הוא פשוט מסרב להגיע. אשתי כבר אומרת שאולי לא כדאי ללחוץ עליו ושישאר בבית עד שיגדל וירצה לבוא מעצמו. מה דעתך?

תשובה : חכמינו הקדושים אומרים (ירושלמי חלה פ"א ה"א) שאותן הנשים שאומרות לא נכריח את בנינו ללכת לבית הכנסת. אם הילד ראוי ללכת לשם הוא כבר ילך לבד מעצמו, אינן עושות טוב אלא יש להכריחו ולהרגילו.

וכן אמרו (במדרש משלי) על הפסוק "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה" אם חנכת בנך בתורה עד שהוא נער הוא מתגדל והולך בה. שנאמר "גם כי יזקין לא יסור ממנה". כהדא תורתא דלא יליפא רדיא ומתקשה עלה בסופא (כמו אותה עגלה שלא לימדו אותה לחרוש בשדה, לבסוף היא תגדל ויהיה לה קשה להתרגל לחרישה). וכהדא עוברתא דכרמא דאית לה איתכפיאית עד דהיא תאיבה כדקשיא לית את יכיל (וכמו ענף של גפן שאם אין אתה כופף אותה כשהיא עדיין רכה ולחה, אחר כך כשהיא מתקשה אין אתה יכול לה).

הדברים הללו מבטלים את הטענה שאולי כדאי להניח לילד כשהוא קטן כי כשיגדל הוא כבר ירצה ללכת לבית הכנסת מעצמו. כי האמת מורה להיפך – ככל שיגדל כבר יהיה קשה להרגילו לדברים הטובים. וכעין זה כתב המגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע (על מסכת אבות פ"ג): 'יש כמה פתאים בעולם שאין משגיחים על בניהם ביראת ה' ועבודתו בימי הבחרות, ומניחים לבניהם לעשות כל הרעות שבעולם, ועיקר מגמתם הוא רק בענין לימודם שיהיו למדנים, ואומרים שלעת זקנותם ועומדם על דעתם יחזיקו אז ביראת ה' ועבודתו. והם עניי הדעת חסרי לב, כי מה תועלת יבוא להם בלימודם, כי אף אם יזקינו ישגו באוולתם ובעיוורונם רח"ל'.

ומצד שני אי אפשר להכחיש החוש, וכבר נכתב ודובר על כך רבות שבפרט בדורינו אם מכריחים את הילד והולכים איתו בכח, אזי הוא מתמרד ולבסוף פורק עול לגמרי וכמובא בדברינו כמה פעמים בשם ה"בית אברהם" מסלונים זי"ע שפירש את המשנה "יראי חטא ימאסו" שלפני ביאת המשיח, הכוח המניע את בני האדם לא יהיה של יראה אלא של אהבה. אנשים מחפשים שיאהבו אותם ויקרבו אותם וכמובן שכך הדבר גם לגבי ילדים. לעומת זאת כשהולכים עם ילדים בדרך של יראה, ביקורת, הפחדה וענישה – זה ממאיס ומרחק. "יראי חטא ימאסו".

ולכן צריך לדעת איך "להכריח" את הילד באופן שלא יהיה נבזה בעיניו נמאס ולשלב בין הדברים.

ראשית חכמה יש לשוחח איתו בבית שיחות נעימות ולהסביר לו את המעלה של המגיע לבית הכנסת ומתפלל בתוכו. היום ישנם ספרים רבים עם ציורים מרהיבים העוסקים בקדושת בית הכנסת. תוכל גם לספר סיפורים על עצמך – כמה שאתה אוהב להגיע לבית ה' ולהתפלל שם ואיך שה' יתברך כבר הראה לך ישועות גדולות.

וכמו בכל דבר אחר יש לתפוס את הדרך הממוצעת – מצד אחד לדבר בצורה סמכותית ולומר לילד שהולכים לבית הכנסת, ומצד שני לדאוג שהוא יאהב להגיע לשם ולהנעים לו את השהות שם.

ובאמת, עיקר הבעיה של להביא את הילד לבית הכנסת היא בעיה של חוסר סמכותיות. לצערנו הרב הורים רבים בדורינו איבדו את הסמכות ההורית שלהם והם חוששים מהתגובות של הילדים (אפילו שעדיין מדובר בילדים קטנים מאד). כפי שכתבת בשאלתך, ניסית פרסים, ניסית שיחות, ניסית גם עונשים.

למעשה, בכדי לגרום לילד להגיע לבית הכנסת אין צורך בשום אחד מאלו. פשוט צריך שתהיה להורה סמכות גדולה בעיני הילד ואז כשהאב פונה לבנו בצורה נחושה המעבירה מסר ברור של הרבה בטחון עצמי: "משה, אנחנו הולכים", הוא ממילא ילך איתו ובלבד שישנו קשר טוב וחם ביניהם שאז המילה של ההורה שווה הרבה אצל הילד. גם אם הילד יגלה סימני סרבנות, יוכל האב להתכופף קצת ולדבר עם הקטן בגובה העיניים, ללטף את פניו, להסביר לו כמה חשוב להצטרף ולהגיע לבית הכנסת, לקרוץ לו, להושיט לו יד וכו' וכו'.

אלו דברים שראוי לטפח אצל הילד עוד מקטנותו. וככל שהוא קטן יותר ורך יותר, כן הוא מקבל מרות יותר. ההורה צריך להצטייר בעיני בנו כמי שדואג לו, כמי שמתעניין בו וגם כמי שמתעשע עמו מפעם לפעם. אך יחד עם זאת גם כמי שמחליט וכסמכות העליונה שבבית. ילד זקוק לדעת שאביו יודע מה הוא רוצה ומה הם הגבולות. זה גורם לו לחוש בטוח ולחפוף בקרבת האב הנפלא הזה שמקרין סמכות.

טבען של הבריות להתבטל למנהיג וכמו שכתוב (איוב כ"ט): "ראוני נערים ונחבאו". כלומר – כשהנערים רואים דמות סמכותית, הדבר משפיע וגורם להם להתבטל ולציית מצד ההערכה והכבוד שהם רוחשים אליו.

ושוב – עוד כשהילדים קטנים ראוי להוריהם לדבר מגדולת וקדושת בית הכנסת: כמה חשוב לשבת שם בדרך ארץ, לענות לקדיש, קדושה, ברכו, אמן וכו' וכו'. ואיך שעל ידי כל הדברים הללו נבראים אלפים ורבבות מלאכים אשר שומרים עלינו וכן נזכה להינצל מעונשים קשים ומכל מיני גיהנם.

לכן עצתי שתראה לחזק אצלך את העניין הזה. עליך להכין את בנך כבר מהלילה ולומר לו שמחר אתם הולכים לבית הכנסת ויהיה לו

כל כך נעים ונחמד. ראוי לתאר ולצייר לו בדמיונו כמה טוב ונעים יהיה שם, איך יפתחו את ההיכל (במידה ומדובר ביום שיש בו פתיחת היכל...) ויהיה ניתן לבקש כל מה שצריכים, איך יגביהו את ספר התורה וכל המתפללים יכוונו עם האצבע שלהם כלפי הספר הקדוש!

הוא הדבר שאמרו חכמים (ב"ב כא.) שהתקינו שיהיו מושיבין מלמדי תינוקות בירושלים. והסבירו התוספות לפי שכך היה רואה הילד קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודתם והדבר היה מכוון לבו ליראת שמים וללמוד תורה. כן הדבר לגבי בית הכנסת אשר נקרא "מקדש מעט" – בכך שהילד מגיע לשם הוא כבר רואה דברים גדולים כמו הגבהת ספר תורה, קריאת התורה, קדיש, קדושה וברכו. שירת ההלל וכו' וכו'. חשוב לספר לו על כך ולהלהיב את לבבו ובפרט בשעת מעשה שהוא כבר שם ורואה את כל הדברים אשר הוסברו לו בבית. "הנה! הנה! עכשיו פותחים את ההיכל! זה הזמן שלנו לבקש מה' יתברך!".

מאחר ובנך כבר בן שבע וחצי וכבר לא מעוניין להגיע לבית הכנסת, על כן בודאי שבפעמים הראשונות מחמת ההרגל יהיה לו קשה והוא יפגין עקשנות ומרדנות. אינך צריך להתפעל אלא להשתדל לגרום לו להבין שכדאי לו להגיע לשם. ישנו איזה פרס מאד מיוחד שאתה מעוניין להעניק לילד שיגיע איתך לבית הכנסת...אכן בגילאים קטנים הפרסים הם חומריים יותר וכדאי לעיין בפרק "על פרסים ומבצעים" שבספרי 'הכיתה אתגר למורים'.

כמובן שגם ראוי לחשוב על דרכים להנעים לו את השהות שם (שקית עם עוגיות, מיני מתיקה וכיוצא, וכן ספרים עם ציורים וסיפורים יפים שתשמור עבור בנך רק לזמנים שהוא יושב לידך בבית הכנסת. וראוי שתעיין בפרק "מקדש מעט" שבספרי הנ"ל) וכן לשוחח איתו בדרך הלך וחזור על מנת לחזק ולטפח את הקשר שביניכם. זוהי הזדמנות נפלאה למה שרגילים לקרוא היום "זמן

איכות". וכך, במשך הזמן ההרגל יהפך לטבע ובנך יתרגל להגיע לבית הכנסת. וככל שתהיה נחמד אליו ותתעניין בו, הוא גם יאהב להיות שם.

הכלל העולה הוא שעליך למצוא את הדרך שתנעם לו ותגרום לו לרצות להגיע. הדרך הזאת נמצאת עמוק בלב שלך – חשוב היטב וחפש שם! אך הישמר לך מאד שלא להכריחו ולהתעקש עמו כי אז הוא אמנם יגיע אך בלבו תתפתח שנאה למקום הקדוש הזה ולכשיגדיל הוא כבר לא יבוא לשם (*). אכן – עדיף שלא להביא את הילד בכח, בהכרח ובכעס לבית הכנסת כי אז הוא ישנא את המקום חלילה. וכמו בכל דבר אחר – צריך סבלנות.

הוכפל הדבר – לא לכפות ולהכריח! לדבר מגדולת העניין, לדבר הרבה דיבורי אמונה בבית, להרבות בתפלה ולקוות לטוב.

בהצלחה...

(*) ראוי להעיר שיש הסוברים שהטלת אימה באופן תמידי על הילד היא כלי חינוכי. והנה אמרו חז"ל (גיטין ו:): 'לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו'. כלומר שאימה 'יתרה' אל לנו להטיל. אך אימה כלשהי יש פעמים שכן ראוי להטיל וההבדל מובן ממילא. אך ראוי לקחת בחשבון גם את דברי הגמרא (פסחים קי"ג): שבשלושה אין מתקנאין (מתגרים) בהן ואחד מהם תלמיד קטן. ופרש"י: 'עתידין לגדל ותגדל אימתן וינקמו ממך'. כלומר – הקטן נוטר ושומר את האיבה בלבו וכשתגיע העת הוא יבקש לנקום. ואפשר לי להעיד על בחור שהושפל וסבל הרבה בביתו וכשגדל ביקש לנקום מהוריו וממש ראיתי בחוש את הדברים אשר אמרו חז"ל וכל ערום יעשה בדעת.

פירוש על החומש כפי ההקדמות
שזכינו לקבל מכ"ק אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם.

בתפארת שלמה מראדמסק פירש על דרך ההלצה : ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם פרש"י כשולחן הערוך וכו'. לכאורה מאי בעי רש"י בזה. אכן ידוע כי כל אחד ואחד צריך להתיסר ביסורין כמ"ש כי את אשר יאהב יוכיח. אכן החילוק בזה לאיש גם השכל צריך להכותו במקל. אבל להחכם תחת גערה במבין. והנה יש יסורין להצדיק בערוך השולחן לפניו לאכול ומסובין אצלו והוא יושב בראש כי בענוות רוחו בוש יבוש לישב בראש. אך יסורין כאלה טובים הם. וזה שאמר הכתוב : ואלה המשפטים, הם היסורים אשר תשים לפניהם כי תשב בשלחן הערוך בראש המסובים, ע"כ.

וזה שסיפר פעם אדמו"ר מוהרא"ש נרו יאיר על עצמו שבשעה שיושב בשולחן ואומר תורה וכולם יושבים לפניו ושומעים, הוא מרגיש שכולם מסתכלים עליו ועושים איתו חסד שמוכנים לשמוע את הדברים אשר אומר, ויש שמסתכלים וכלל אינם מבינים מפני מה זה אומר דברי תורה לפניהם והוא לעג וקלס וכו' וכו'.

והכל לגודל שפלות רוחו אשר גם אלו הם בחי' יסורין אשר סובל וכמבואר בדברי התפארת שלמה הנ"ל שהמשפטים, הינו הדינים לצדיק, הם מה שעורכים לפניו שולחן והוא יושב בראש ומדבר וכו', והבן היטב.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם.

כי התורה היא נצחיות וכמובא ב'דגל מחנה אפרים' (פרשת וארא ד"ה עוד יש לפרש וגם אני שמעתי וכו') שהתורה ניתנה תמיד לידרש לפי ענין ראשי הדור ובחינתם ומדריגתם לפי דורם וכו' (ועיי"ש שמביא פירוש על פסוק שבימי הבעש"ט הק' זי"ע נדרש באופן אחד ובימיו נדרש באופן אחר (א)).

והנה משפטים הם דינים וצרות רח"ל וכמו שתירגם : אילין דיניא. 'ואלה' מוסיף על הראשונים (בר"ר נח פ"ל). והכתוב מגלה מה העצה כשיש 'ואלה המשפטים' הינו שמוסיף משפטים ודינים על הדינים הראשונים עד שהצרות עוברות למעלה ראש ח"ו.

עיקר העצה על זה : "אשר תשים לפניהם", זה סובב על הלימודים של אדמו"ר מוהרא"ש נרו יאיר הנרמז במילת 'אשר' כידוע כי הוא ראשי תיבות של שמו הקדוש וביותר סובב על "אשר בנחל" כי אני גנוז בתוך המכתבים ואם אתה רוצה אותי תמצאני בתוך המכתבים באשר בנחל' (אשר בנחל חלק ס' מכתב י"ב ר"ג).

כי בדורות הללו ועד ביאת גואל צדק מתפרש הפסוק באופן הנ"ל ; כי כשיש 'ואלה' – מוסיף על 'המשפטים' והדינים הראשונים רח"ל, אזי עיקר העצה לחזק את נשמות ישראל היא 'אשר' בנחל 'תשים לפניהם'. ובזה תהיה להם התחזקות בכל מה שעובר עליהם ויעברו על הכל.

ר' נתן ז"ל אמר "על כל יום שלא אומרים 'לקוטי תפלות' עתידין ליתן את הדין". והוסיף על זה ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל "כמו כן סובב על הלקוטי הלכות שלו". ועל דיבוריהם הוספתי "מי שאינו מעיין יום אחד בספר שו"ת אשר בנחל, אין לו מה להתרעם שיש לו ירידות ונפילות ועובר עליו מה שעובר וכו', כי אם היה מעיין בספר זה היה לו כבר חיזוק על כל היום ועל כל הבעיות שלו" (אשר בנחל חלק ל"א, מכתב ד' תתקצ"ב).

על כן כשיש 'ואלה' – תוספת על 'המשפטים' והדינים הראשונים, עיקר העצה היא 'אשר' בנחל 'תשים לפניהם' ובזה יהיה להם התחזקות לעבור על הכל, כי למעלה אומרים לו: "למה אינך לומד אשר בנחל?! " (אשר בנחל חלק לד, מכתב ה' תרכו), והבן למעשה.

(א) עיין בתיקונים (דף כג) לאחר שביאר ר' שמעון שסוד שילוח הקן הוא לעורר רחמים על ישראל לאחר חורבן בית המקדש, שאל ר' אלעזר בנו שאם כך – מה אם כן היתה כוונת המצוה הזאת לפני שגלו ישראל, ועיי"ש מה שביאר לו. הרי שבכל עת מתפרשת המצוה כפי העת ההיא.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי וגו'.

קשה מדוע פתח תחילה במשפטו של עבד עברי אשר אינו מצוי כל כך, יותר מבמשפטים אחרים אשר יזכירם אחר כך ומצויים הם.

(ב) מה שהיקשה בצפנת פענח שבשעת הקניין עדיין הוא בן חורין ואינו עבד עד אחר כך שימכר, ואיך יאמר "כי תקנה עבד עברי", ועדיין אינו עבד.

ג) בזוהר (על הפרשה) : פתח ר' שמעון ואמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם תרגום ואלין דיניא דתסדר קדמיהון, אלין אינון סדורין דגלגולא, וצריך ביאור מה עניין גלגולים לכאן.

ד) אשר תשים לפניהם פרש"י : ולא לפני עכו"ם. וצריך ביאור.

ה) ברש"י : ומה ראה אוזן להרצע מכל שאר אברים שבגוף? אמר ר' יוחנן בן זכאי אזן זאת ששמעה על הר סיני לא תגנוב והלך וגנב תרצע. לכאורה אינו מדוייק, כי "לא תגנוב" בגונב נפשות הכתוב מדבר וכמו שפרש"י (שמות כ') ו"לא תגנובו" בגונב ממון. ולפי זה היה צריך להביא לראייה את הפסוק "לא תגנובו" המדבר במי שגונב ממון ואין לו לשלם שעל זה נמכר לעבד ולא על שגנב נפשות.

ויש לומר על פי דברי רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ל"ז) כי עיקר הבריאה היא, בגין דישתמודעין ליה, (זוהר בא מ"ב ע"א) כמ"ש (ישעיה מ"ג) לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. וגוף ונפש, הם בחי' אדם ובהמה, חומר וצורה, חכמה וסכלות, בחי' אור וחשך. כמ"ש (קהלת ב') כיתרון אור מן החשך וכו', וכמ"ש (רז"ל ברכות ל"ג) גדולה דיעה שניתנה בין שתי אותיות, שנאמר כי אל דעות ה'. וכתוב (תהלים קי"ח) אל ה' ויאר לנו, וכתוב (שם פ"ב) לא ידעו ולא יבינו : והם בחי' חיים ומיתה, כמ"ש (קהלת ז') החכמה תחיה וכו', וכתוב (איוב ד') ימותו ולא בחכמה, וכתוב (איכה ג') במחשכים הושיבני וכו' : והם בחינות שכחה וזכרון, כמ"ש (תהלים ל"א) נשכחתי כמת מלב, וכתוב (שם צ"ח) זכר חסדו. וזה שאמרו רז"ל

(אבות פ"ג) השוכח דבר אחד ממשנתו כאלו מתחייב בנפשו, שנאמר רק השמר לך ושמור את נפשך מאד פן תשכח.

והם בחי' חכמות התורה, שחכמות היצוניות הם חומר וסכלות, ובחי' בהמה, כנגד חכמות התורה. וצריך כל אדם להכניע החומר, היינו בחינות מיתה, בחי' סכלות של הגוף של הארבע יסודות. כמ"ש בזוהר (בראשית דף כ"ז ע"א) ויקח ה' אלקים את האדם, מאן נטל ליה, מארבע יסודין דיליה. דאפריש ליה מתאוה דילהון. וזה נעשה ע"י התענית, שע"י התענית מחלישין הארבע יסודות. ונתבטל החומר, בחי' החומר, סכלות, חשך, שכחה, בהמה. ונתגבר ונתעלה בחי' השכל, והצורה, האור, והזכרון, אדם: וזה שאמרו רז"ל (ברכות ו' ע"ב) אגרא דתעניתא צדקתא, כי צדקה רמז לאור, כמ"ש (מלאכי ג') וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה וכו' וכו', עיי"ש היטב.

כי רבנו ז"ל מבאר כאן שכדי להכניע את החומר, בחי' מיתה, שכחה וכו', זה נעשה על ידי צדקה שהיא בחי' תענית (ולפי פשוטו מובן מאד שתענית וצדקה הם בחי' אחת. כי מה שמצטער על ידי התענית, הוא בחי' הצער שנותן ממונו לצדקה. כי בתחילה יש באדם מידת אכזריות שמקשה את לבו לתת לצדקה (לקו"מ ח"ב סי' ד) וצריך לשבר את זה ולהפוך לרחמנות. וזה בחי' התענית שמשבר את טבעו שנמשך אחר אכילה וכו').

ומבאר רבנו ז"ל שיש בחי' זקן ששכח תלמודו ועל ידי שמכבדין אותו מתגלה הנפש, הינו התורה. ופירש אדוננו, מורנו ורבנו הקדוש נרו יאיר שזה סובב על כלל הנשמות שנפלו לידי זקנה ושכחו את תלמודם שלמדו עמם בבטן אמם, שלמדו עמם שם את כל התורה. ועל ידי שיכבדו אותם, יחזרו אליהם המוחין וכו'. הינו על ידי

שילכו איתם בדרך כבוד ולא בתוקף הדין (א), בזה יעוררו אותם אליו יתברך ותתגלה מהם תורה נפלאה שילמדו וישמרו.

וזה שהזכיר רבנו ז"ל בתורה הנ"ל שלשה הזהרות שהזהיר ר' יהודה בן בתירא מנציבין, הזהירו בזקן ששכח תלמודו מחמת אונסו, והזהירו בוורידין כר' יהודה, והזהירו בבני עמי הארץ שמהם תצא תורה וכו' וזהו הזהירו בוורידין כר' יהודה, כי הדם הוא הנפש שבא בגלגול, וצריך השוחט לכוון, להעלות הנפש שבדם והזכיר שם רבנו ז"ל ש'ורידין' הם בחי' רי"ו דין.

גם עיקר חסרון הפרנסה שנתמעט בדורות הללו, אין זה אלא ע"י השוחטים שאינם מהוגנים. וזה (אבות פ"ג) אם אין תורה אין קמח, תורה היא בחי' נפש כנ"ל. עי"ז אין קמח, הפרנסה נתמעט.

ובשביל זה החליף נקרא מאכלת, כמ"ש (בראשית כ"ב) ויקח את המאכלת. כי יש שוחט הגון מאכיל ומפרנס לישראל, כי השוחט הגון הוא מלביש את הנפש שבחי במדבר, היינו בדיבור הברכה שהוא מברך. והדיבור הוא בחי' שכינה, כמ"ש מלכות פה וכו'.

וזה פירוש (איכה ה') בנפשינו נביא לחמינו מפני חרב המדבר, היינו כשהשוחט אינו הגון, ואינו מעלה את הנפש, בבחי' מיין נוקבין. וכשעומד עם החליף לשחוט את החי, הוא עומד כרוצח נפשות. והחליף שלו הוא חרב המדבר, ואינו חרב לה', שהוא חרב המדבר. ויש צער להנפש החי, שצועקת בקול מר, (ש"ה ה') נפשי יצאה, כשיצאתה, בשביל להכניס בדברו של הברכה, בבחי' מ"נ. וכשיצאתי, בקשתיו ולא מצאתיו, קראתיו ולא ענני. כי אינו שם בשעת הברכה, וחושב מחשבת פיגול. ע"י זה, מצאוני השומרים

הסובבים בעיר, הכוני פצעוני, נשאו את רדידי מעלי. היינו שמעלה שהיה להנפש בבחי' חי, גם זה לקח ממנה, כי עכשיו אין לה מנוח לכף רגלה. אוי לו להשוחט הזה, אוי להנפש, שהרג את הנפש, ומסר אותה בכף אויביה, ואין להשכינה מ"נ, להמשיך טרף לביתה. ועי"ז, בנפשינו נביא לחמינו, ביגיעה וטרחא גדולה וכו'.

וסיים רבנו ז"ל את התורה הנ"ל בפירוש הפסוק: "דרשו ה'". ע"י איזה חכמה תוכל לדרוש אותו? הדר מפרש – "ועוזו". היינו ע"י התורה, ולא ע"י חכמות אחרים. שהם סכלות וחשך, כנגד חכמות התורה. וע"י מה תזכה לחכמות התורה? "בקשו פניו תמיד", ע"י צדקה של ארץ ישראל. כמובא במדרש (ב"ר פ' מ"ד קהלת סדר א') אין בקשת פנים אלא צדקה, כמ"ש (תהלים פ"ה) "צדק לפניו יהלך" וכו', עיי"ש היטב.

ובזה יובן: "ואלה המשפטים" והתרגום 'ואלין דיניא', הינו בחי' דין. שהנפש נמצאת בבחי' דין וצריך לתקן ולהעלותה משם. ותיכף מפרש איך – "אשר תשים לפניהם", הינו צדקה שהיא בחי' בקשת פנים כנ"ל 'אין בקשת פנים אלא צדקה' שעל ידי זה ממשיך הבל פה ותפלתו נשמעת.

הינו שכדי להעלות את הנפש מבחי' דין, בחי' אלין דיניא, על זה צריך לתת צדקה, בחי' 'אשר תשים לפניהם'. ועל ידי הצדקה ממשיך על עצמו אויר של ארץ ישראל ותפלתו נשמעת כמבואר בפנים התורה הנ"ל ובזה מעלה את עצמו מבחי' דין לחסד.

וזה שפרש"י: 'לפניהם' – ולא לפני עכו"ם שהם בחי' שכחה, מיתה, סכלות וכו'. על כן צריך שהצדקה תהיה 'לפניהם', בחי' פנים, אנפין

נהורין, זכרון, חכמה וכו' ועל ידי זה מעלה את הנפש שבאה בגלגול.

כי נפש היא בחי' רצון (לקו"מ ח"א סי' י"ג) וכמ"ש "אם יש את נפשכם". ואומר רבנו ז"ל (שם, סי' ל"א) כי "יש הבל אשר נעשה על הארץ" וכו', זהו בחינת גלגולי נפשות, כשאדם משתוקק לאיזה דבר, ומוציא השתוקקותו אחר כך בהבל פיו כנ"ל, אזי נעשה הנפש. והנפש הזאת הינו הרוח ממללא, הולכת באויר, ומגיע לאדם אחר, ומעוררת את האדם אחר לתשוקה. ולפי התשוקה, לפי הנפש, לפי הרוח ממללא, כן נתעורר האדם. אם התשוקה בא מצדיק לרשע, אזי נתעורר הרשע בהרהורי תשובה, בבחינות: "יש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים". ואם להפך, להפך. והכל נעשה על - ידי ההבל פיו שהוא הנפש, כי זה ידוע לכל, שעקר הדבור הוא, שכלי הדבור מכין באויר, ואויר הזה פוגע באויר הסמוך לו, והסמוך בסמוך, עד שמגיע לחברו, ושומע חברו האותיות. וכשהוא מקבל דיבורו, הוא מקבל נפשו ונתעורר לדבר הזה, עיי"ש.

וזה שפירש ר' שמעון בזהר: 'אלין אינון סדורין דגלגולא'. כי על ידי הבחינות שהתורה מבארת כאן, יוכל לסדר את כל גלגולי הנפשות, כל אחד כפי מה שעובר עליו. כי מי שמתעורר לעברות זה מבחי' גלגולי הנפשות של רשעים שנכנסו בו כנ"ל, הינו מה שרשעים מתאווים לעשות רע ומדברים מזה, והדיבור שלהם הוא בחי' נפשם שהולך ומכה באויר עד שנכנס באיזה אדם וגם הוא מתעורר לעשות רע ח"ו.

ועל זה אומרת התורה "ואלה המשפטים" בחי' דינים כנ"ל, שנכנס בו תאוה לדברים רעים עד שנפל להיכן שנפל רח"ל. עיקר העצה

היא "אשר תשים לפניהם" הינו צדקה שהיא בחי' פנים ובזה נתקשר באוירא דארץ ישראל ותפלתו נשמעת ומתקן את הנפשות הרעות שנכנסו בו וזה 'אלין אינון סדורין דגלגולא'.

ועל כן פתחה התורה את המשפט הראשון בעבד עברי דיקא. כי עבד הוא בחי' שכחה וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (קידושין מט:): 'עשרה קבים שינה ירדו לעולם תשעה נטלו עבדים'. ושינה היא בחי' מיתה (ברכות נז:), בחי' סכלות ושכחה וכו' כנ"ל. ומי שאין בו כח לתקן את נפשו על ידי צדקה וכו' כנ"ל עד שהכרח לו להימכר לעבד, גם הוא יוכל להתקן על ידי האדון.

וזה: "כי תקנה עבד עברי" שהוא בחי' שכחה, כי כל כך שכח את מעלתו ותחת "כי לי בני ישראל עבדים" נמכר לעבד. הזהירה התורה לאדון לכבדו כי 'כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו' (קידושין כ). ועל ידי שנוהג בו כאדון ומכבדו, מתקן את נפשו של העבד ותבטל ממנו השכחה כמבואר לעיל שעל ידי הכבוד שמכבדין את מי ששכח תלמודו, מעלה את נפשו ומתגלה תורה ובזה ישוב למעלתו שיבקש להיות עבד לה' יתברך.

וכל זה הוא בחי' מה שהזכיר רבנו ז"ל שעל ידי הברכה של השוחט מעלה את הנפש. הינו שעל ידי הדיבור יש כח להעלות את הנפש ממקומה הנמוך, בחי' שכחה וכו'. כל שכן עתה שהאדון מכבדו, ועיקר הכבוד על ידי הדיבור וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' קצ"ד) שעיקר הכבוד הוא רק מהדיבור, כי איבר מהאדם כגון יד אינה יכולה לחלק לו כבוד, כי גם אינו נכר בהיד בעצמה תבנית האדם, וכן אפילו פני האדם אינו מיוחד להאדם בעצמו, כי נמצא גם חיה שיש לה פני אדם כגון קוף, ואין זה גדר האדם, ועל כן אינו

מקבל כבוד כי אם מהדיבור שבזה מובדל האדם מחי, ועל כן מאחר שעיקר הכבוד הוא בהדיבור. והדיבור הוא היכל המלך, כי "היכל" גימטריא "אדני", בחינת הדבור, כמו שכתוב (תהלים נ"א): "אדני" שפתי תפתח", עיי"ש.

על כן על ידי הדיבור שמדבר האדון אל העבד ומכבדו, בזה מעלה את נפשו וממשיך עליו בחי' זכרון, שיזכור ממעלתו.

ועל כן "שש שנים יעבוד" ובאלו השנים מכבדו האדון כנ"ל, ועל ידי הכבוד מתקן את בחי' העבדות שהיא בחי' ששת ימי המעשה עד שבשביעית, בחי' שבת יצא לחופשי (ב). כי שבת היא שורש הכבוד וכמ"ש "וכבדתו מעשות דרכיך" וכיון שהגיע לשם על ידי שש השנים שכיבדו האדון, ההכרח לו לצאת לחופשי כי "בו שבת וינפש" ומתבטלת העבדות.

ובזה יובן מה שהביא רש"י "אוזן ששמעה על הר סיני לא תגנוב" דיקא. כי "לא תגנוב" בגונב נפשות מדבר. כי מה שנפל לבחי' עבדות ושכחה עד שנמכר לעבד ממש, בודאי פגם והשחית מאד את נפשו. שזה בחי' 'גונב נפשות', שהם בחי' רצונות כנ"ל. כי תחת שהיה לו לרצות ולכסוף אל דברים שבקדושה, הגביר על עצמו רצונות ונפשות רעים עד שנמכר לעבד ונמצא שהוא גונב ופוגם בנפשות, הינו רצונות כנ"ל.

נמצא שבשעה שנמכר כבר היה עבד, בחי' שכחה, רצונות ונפשות רעים ועל כן באמת נפל מאד ממדרגתו עד שנמכר לעבד ממש, והבן מאד איך כל דברי רבנו ז"ל מבוארים היטב בתוך הפסוקים הנ"ל, לשמור, לעשות ולקיים.

(א) שזה בחי' מה שנאמר להלן בפרשה : "ולא תשימון עליו נשך" ופירש בצפנת פענח על פי מה שכתב במקום אחר שיש שני סוגי מוכיחים שמוכיחים את העם ועל הסוג האחד נאמר "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים" שמדברים בגנות ישראל ושורפין בארס שבפיהם. וזה שהזהירה התורה : "ולא תשימון עליו נשך" – לשון נשיכה שלא ינשוך אלא יקרב בדרך כבוד. (ב) עיין לקוה"ל הלכות מילה הלכה ד' : 'וזה שנפל לבחינת עבדות מחמת גודל חסרון דעתו שנפל לתחת הזמן כל כך עד שמכר עצמו לעבד צריכין לרחם עליו שלא יעבוד בו כי אם שש שנים כנגד ששת ימי המעשה, אבל 'בשבעית', בחינת שבת, 'יצא לחפשי' וכו', עיי"ש. וכן פירש כאן ב'בית אהרן' : שש שנים יעבוד – וזה הולך גם כן על ימי השבוע וכו', עיי"ש.

והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני.

צריך להבין כי 'והיה' לשון שמחה. והנכון היה לומר 'ויהי כי יצעק אלי' כמשפט כל מקום שיש בו צער וביותר צער כזה שהעני צועק לה' על שמצרים לו.

אלא שרבנו ז"ל אומר (לקו"מ ח"א סי' ח') שעיקר הרוח חיים מקבלין מהצדיק והרב שבדור. כי ביותר מעורר על תפלה, לבקש את ה' יתברך על כל מה שצריך וכמו שאומר רבנו ז"ל (שם, סי' ט') שעיקר החיות מקבלין מהתפלה. ובזה שעוסקים בתפלה ואנחה לפני ה' יתברך נשלמים החסרונות (עיי"ש בסי' ח').

וזה שנקרא רבן גמליאל 'בעל החוטם' (תענית כט.) ופירש המהרש"א שלזה דימה את רבן גמליאל שהיה ראש ונשיא שכולן תלוין בו לאיבר החוטם שהוא למעלה בראש וחיות אדם תלוי בו, עיי"ש. והוא כנ"ל, שכיון שראש הדור הוא חיות הדור, כי מחייה

אותם וביותר על ידי שמעוררם לעסוק בתפלה, על כן נקרא בעל החוטם שהוא בחי' תפלה וכמ"ש "ותהלתי אחטם לך" (לקו"מ ח"א סי' ב').

אך תפלה היא מהדברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בה (ברכות ו:). ועל זה משבח הכתוב את העני : "והיה" – אין והיה אלא שמחה. ואם תאמר לשמחה מה זו עושה? "כי יצעק אלי!", הינו שהעני הזה יודע לצעוק אלי דיקא וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות פרק ט) : 'אם בא על אדם צרה לא יצווח לא למיכאל ולא לגבריאל אלא לי יצווח ואני עונה לו מיד'. ובזה מחייה את עצמו ומשלים את חסרונותיו, וזה : "ושמעתי כי חנון אני". הינו שמאחר וצועק אלי בודאי אשמע צעקתו ואמלא חסרונו כי חנון אני.

ועל זה ודאי ראוי לשמוח על שלא פסו אמונים מזה האדם שיודע להחיות את עצמו עם תפלה וצועק אלי בעת צרתו.

וזה : "עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה" וקשה מדוע בישועה תפס לשון 'ויהי' שהוא צער והנכון יאמר 'והיה לי לישועה'. אך הוא כנ"ל; כי דיקא בעת שעובר על האדם מה שעובר אזי הוא מרגיש קרבת אלקים אשר רק הוא יתברך יכול להושיעו וכמו שארע לישראל בשעה שעמדו לפני הים ופרעה הקריב וכו', אזי מהצרה הזו תלו עיניהם למרום וצעקו אליו יתברך והוא הושיעם. נמצא שדיקא הצער הנרמז במילת 'ויהי' הוא 'לי לישועה'.

ובאמת, דיקא בעת שעובר על האדם צרות ויסורין וכו', דיקא אז הוא מבין שרק ה' יתברך יכול לעזור לו ורק אליו יש לפנות כנ"ל

וכמו שאמר אדמו"ר מוהרא"ש נ"י כי משיח נולד בתשעה באב כי דיקא בתוקף הצרות מתגלה הישועה שיש לנו רק את ה' יתברך וזו הגאולה. ועל כן נקרא חודש 'אב' כי בתוקף הצרות והגזרות רח"ל, דיקא אז מתגלה שיש לנו 'אב' רחמן, ה' יתברך שרק הוא יכול לעזור לנו ואליו אנו פונים. ועל כן נקרא החודש הזה לגודל הצרות שעוברות בו ה' ישמור, חודש 'אב' כי דיקא אז מתגלה אבינו הרחמן, והוא בבחי' הנ"ל "והיה" לשון שמחה על "כי יצעק אלי" דיקא, והבן היטב.

ועבדתם את ה' אלקיכם וכו' לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא.

צריך ביאור סמיכות העניינים זה לזה.

ויש לומר בדרך צחות על פי מה שידוע שבשעה שהאיש הולך לבית הכנסת להתפלל אזי הילדים הקטנים נשארים עם האשה בבית. וכשהוא חוזר מבית הכנסת היא ממררת בטענות על שהשאיר אותה לבד עם הילדים והיה קשה לה הדבר וכו'. ועל פי רוב נעשית מזה מריבה כי גם הוא טוען לעומתה שמה אפשר לו לעשות והרי עליו לילך להתפלל בבית הכנסת וכו'. ועל ידי המריבות מתקצרים החיים כידוע כי "מוצא אני מר ממות את האשה" ואמרו שקשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג וכל אלו מקצרים את הימים.

וזה שנאמר בלשון רבים: "ועבדתם את ה' אלקיכם" ואין עבודה אלא תפלה (תענית ב.). הינו שכשאתם הולכים לבית הכנסת לעבוד

שם את ה' בתפלת רבים במניין (שזה "ועבדתם" - לשון רבים העובדים את ה' בתפלה כנ"ל). ונסמך לזה: "לא תהיה משכלה ועקרה", הינו שיהיו לכם ילדים רבים.

וכשהאיש הולך לבית הכנסת להתפלל במניין כנ"ל, והאשה נשארת בבית עם הילדים (שהרי אינה משכלה ועקרה). אזי מזה נעשות מריבות תיכף כשחוזר מבית הכנסת כנ"ל.

על זה הבטיחה התורה: "את מספר ימיך אמלא" ולא תמות בקיצור ימים מחמת המריבות אלא שלום יהיה באהלך.

אך כל זה יהיה דיקא אם תעשו את רצוני כמו שפירש כאן רש"י. הינו שבאמת תבואו לבית הכנסת להתפלל ולעשות את רצוני ולא לדבר שם דברים בטלים, כי אז יבטל רצון אחרים נגד רצונך' ולא תצא אשתך לריב איתך ולא תמות בקיצור ימים, ודו"ק.

סיפורי מוהרא"ש

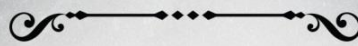
אשר בנחל חלק יב מכתב א' תקמד

אודות צדיקים תלמידי הבעל שם טוב הקדוש, זכותו יגן עלינו, ובפרט תלמידו הרב הקדוש רבי וואלף קיצע'ס, זכותו יגן עלינו, זכה לקבל ממנו הרבה מאוד מאוד, והיה בחייו נעלם ונסתר מרב העולם, והוא אשר זכה להיקבר בשכנות אל רבו הבעל שם טוב הקדוש, זכותו יגן עלינו, וזה דבר פלא עד מאוד, וידוע שהבעל שם טוב הקדוש, זכותו יגן עלינו, אמר עליו שהוא מתענה משבת לשבת, לא משום שהוא רוצה לענות גופו בצום, אלא מפני שמרוב דבקותו בהשם יתברך שהוא כל כך דבוק בחי החיים בו יתברך, הוא שוכח לאכול לגמרי, והצדיקים היו אומרים שהיה למדן גדול, אף על פי כן לא אמר אף פעם תורה. ואחר הסתלקות הבעל שם טוב הקדוש, זכותו יגן עלינו, נסע כמה פעמים אל המגיד ממעזריטש, זכותו יגן עלינו, והיה רגיל לומר שאינו בא אל המגיד הקדוש לשמוע תורה אלא רק מסתכל עליו איך שמלביש את המעיל ופושט את המעיל, כבר מספיק לו לקבל מלא חפנים רוח הקודש, כי גדול היראה שהייתה שולטת על המגיד הקדוש זה בלתי ניתן להסביר.

שיעורים באידיש ולשון הקודש מהראש ישיבה
ר' יואל ראטה נ"י אפשר לשמוע במספר:

0797040066

ושיעורים שנמסרים ב"היכל הקודש יבנאל"
אפשר לשמוע במספר :

0733834140

(להקיש 1 ואחר כך להקיש 2)

זכות העלון

להצלחת ורפואת : אליהו בן מרים, אסתר מלכה בת אורה וכל יוצאי חלציהם, יום טוב בן ג'וליה, מרים בת סולטנה, סולטנה בת קדן מרים, עמוס בן יהודית, נתן שמחה בן רחל, יקיר בן זוהרה, הנייה רחל בת דבורה, דוד בן רחל, משה בן אירן, יצחק בן פיגלה, ישראל בן ג'וליה.

ולהבדיל : לעילוי נשמת ג'וליה בת סולטנה, אליהו בן ישראל,

אברהם בן ניסים אורה בת נעמי, מאיר בן רחמים, יצחק בן זכיה ולכל הנשמות הקדושות שאין מי שיאמר עליהם קדיש

מי שמעוניין לקבל את החוברת בדואר אלקטרוני שיכתוב

ל: nachman6708@gmail.com

